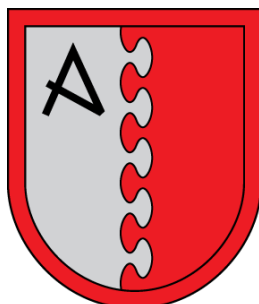

APSTIPRINĀTS
ar 26.02.2014. Amatas novada domes lēmumu (protokols Nr.2, 1.p.)
„Par Amatas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014.-2037.gadam apstiprināšanu”.

AMATAS NOVADA

ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2037

Amatas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija – izstrādāta Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta Nr. 1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/009 /064 „Amatas novada attīstības plānošanas dokumentu izstrāde” ietvaros.

Izstrādātājs SIA „Reģionālie projekti”

**REĢIONĀLIE
PROJEKTI**

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

SATURS

IEVADS	3
STRATĒGISKĀ DAĻA	
1. Attīstības plānošana	6
2. Amatas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Vidzemes ilgtermiņa attīstības scenāriji	7
3. Amatas novada vīzija	8
4. Stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes.....	8
5. Ilgtermiņā sasniedzamie rezultāti	10
6. Ekonomiskā specializācija.....	11
7. Amatas novada pašvaldības stratēģisko uzstādījumu atbilstība augstāka līmeņa plānošanas dokumentos noteiktajiem ilgtermiņa attīstības mērķiem un prioritātēm	12
TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA	
1. Amatas novads Vidzemes plānošanas reģiona kontekstā.....	14
2. Kopīgo interešu teritorijas	15
3. Amatas novada telpiskās struktūras attīstības virzieni	17
4. Novada vēlamā telpiskā struktūra.....	18
ĪSTENOŠANA UN UZRAUDZĪBA	33

IEVADS

Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir hierarhiski augstākais Amatas novada pašvaldības attīstības plānošanas dokuments, saskaņā ar kuru izstrādāta Amatas novada attīstības programma un Amatas novada teritorijas plānojums.

Amatas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir novada ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments (līdz 2037.gadam), kurā noteikts novada ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva.

Dokuments izstrādāts, ievērojot hierarhiski augstāk esošu attīstības plānošanas dokumentu – Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Vidzemes plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentu uzstādījumus un prioritātes.

Dokuments sagatavots ar ESF atbalstu projekta „Amatas novada attīstības programma 2013.-2019.gadam un Teritorijas plānojuma 2013.-2024.gadam izstrāde” ietvaros.

Amatas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādātājs - SIA „Reģionālie projekti”.

AMATAS NOVADS 2013

ĢEOGRĀFISKAIS NOVĪETOJUMS

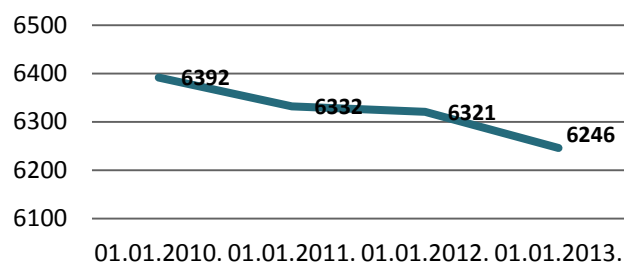
Amatas novads atrodas Vidzemes centrālajā daļā, aptuveni 80 km attālumā no Rīgas. Pašvaldības teritorija robežojas ar Siguldas, Līgatnes, Cēsu, Mālpils, Ogres un Ērgļu novadiem.

NOVADA TERITORIJAS PLATĪBA

745,51 km²

IEDZĪVOTĀJI

01.07.2013. – 6169 iedzīvotāji¹. Kopš 2010.gada sākuma iedzīvotāju skaits samazinājies par 146 iedzīvotājiem (2,3%).

1.attēls. Iedzīvotāju skaita izmaiņas

Vidējais iedzīvotāju blīvums - 8,27 cilvēki/km²

01.07.2013. līdz darbības vecumam – 868 iedzīvotāji (13%) darbības vecumā – 4054 (67%), pēc darbības vecuma – 1247 iedzīvotāju (20%).

APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA

Novadu veido piecas teritoriālās vienības – Amatas, Drabešu, Skujenes, Nītaures un Zaubes pagasti. Lielākās apdzīvotās vietas- Līvi, Meijermuiža, Kārļi, Drabeši, Ieriķi, Bille, Amata, Ģikši, Spāre, Skujene, Sērmūkši, Nītaure, Zaube, Annas, Bērzs un Kliģene.

DABAS RESURSI

60% no novada teritorijas aizņem meža zemes, 30% lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Novada teritorija robežojas ar Gaujas upi, novadu šķērso Amatas upe. Novadā atrodas 83 ezeri, lielākie - Āraišu ezers (32,6 ha), Asaru ezers, Ezerrožu ezers, Gaucis un Kosas ezers.

ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS UN OBJEKTI

Novadā iekļaujas daļa Gaujas nacionālā parka, dabas liegumi - Melturu sils un Spinduļu meži, ievērojams skaits dabas pieminekļu (Ainavu krauja, Dambja iezis un Bruņa ala, Dolomītu krauja, Dzilas iezis, Ījāku iezis, Kājiņu ala, Kalnasmīdu avots, Ķaubju iezis, Leimaņu iezis, Roču ala, Simtēnu (Dzirnes) ala, Stūķu iezis, Vanagu iezis, Vizuļu iezis un Zvārtes iezis).

NOZĪMĪGI KULTŪRVĒSTURISKI UN TŪRISMA OBJEKTI

Amatas upe, Āraišu ezerpils un dzirnavas, Melānijas Vanagas muzejs, Nītaures senatnes taka, Drabešu, Zaubes, Skujenes un Nītaures baznīcas, Zvārtes iezis, zool parks Rakši, Ozolkalns, Žagarkalns u.c.

TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA

Novada teritoriju šķērso valsts galvenais autoceļš A2 Rīga - Sigulda - Igaunijas robeža (Veclaicene), reģionālais autoceļš P31 Ērgļi – Cēsis, dzelzceļa līnija Rīga – Lugaži.

Amatas novada pašvaldībā ir 77 ielas, 237 ceļi, 12 stāvlaukumi un 12 transporta būves:

- kopējais ielu garums – 29,61 km, t.sk.:
15,92 km – grants segums;
13,69 km – asfalta segums;
- kopējais ceļu garums – 413,37 km, t.sk.:
395,68 km – grants segums
17,69 km – asfalta segums

IZGLĪTĪBA

Novada izglītības iestāžu struktūru veido, Amatas pamatskola, Drabešu internātpamatskola, Spāres speciālā internātpamatskola, Drabešu sākumskola, Nītaures mūzikas un mākslas skola, Sērmūkšu pamatskola, Zaubes pamatskola, Nītaures vidusskola.

KULTŪRA UN SPORTS

Novadā atrodas pieci tautas nami: Kultūras centrs (Ģikšos), Skujenes Tautas nams, Drabešu Tautas nams, Nītaures saieta nams un Zaubes kultūras un sabiedriskais centrs. Pašvaldībā ir piecas

¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati, <http://www.pmlp.gov.lv>

bibliotēkas – Līvos, Ģikšos, Skujenē, Nītaurē un Zaubē.

VESELĪBAS UN SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Sociālo pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem nodrošina Sociālais dienests. Sociālā dienesta pakļautībā atrodas Aprūpes mājās birojs, četri dienas aprūpes centri ar integrētu medicīnisko aprūpi, pansijas „Doles” un „Vējsaule”, kas ir Sociālā dienesta sociālo pakalpojumu daļas struktūrvienības.

EKONOMISKĀS AKTIVITĀTES

Galvenās uzņēmējdarbības nozares ir lauksaimniecība, lopkopība, ražošana (piena pārstrāde), mežsaimniecība, mazumtirdzniecība, augkopība, zivsaimniecība, derīgo izrakteņu ieguve, kokapstrāde.

1.tabula. Novada uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu 2012.gadā²

Nr. p.k.	Uzņēmums	Apgrozījums (LVL)	pret 2011
1.	SIA "EKJU"	3,96 milj.	-16%
2.	ZS "ASARU KROGS"	1,09 milj.	3%
3.	SIA "FORMA MACHINERY"	1,07 milj.	35%
4.	SIA "KATRĪNKOKS"	1,03 milj.	2.07 reizes
5.	SIA "MEŽOLES MEŽS"	873,7 tūkst.	13%
6.	SIA "ZTF-7"	786,7 tūkst.	6.54 reizes
7.	SIA "BEDŽERS"	779,5 tūkst.	24%
8.	SIA "ELKS AK"	582,8 tūkst.	-1%
9.	SIA "MAGAM"	552,9 tūkst.	13%
10.	SIA "JAUNLAUCIŅI"	530,5 tūkst.	-20%

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz 1 iedzīvotāju 2011.gadā bija 213,6 Ls. Reģistrētais bezdarba līmenis³ novadā - 8,5% (354 bezdarbnieki).

Novada teritorijas attīstības līmeņa indekss pēc 2012.gada datiem - 0,035. Starp 109 Latvijas novadiem Amatas novads ieņem 43.vietu.

² Lursoft statistika | Uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu pa gadiem, www.lursoft.lv, 14.10.2013.

³ Nodarbinātības valsts aģentūras dati 2011.gada 31.martā

*Nītaures vidusskolai 2011.gadā pievienota Nītaures PII „Taurīte”

STRATĒGISKĀ DAĻA

1. ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANA

Attīstības plānošana ir principu, mērķu un to sasniegšanai nepieciešamās rīcības izstrāde nolūkā īstenot politiski noteiktas prioritātes un nodrošināt sabiedrības un teritorijas attīstību.

Attīstības plānošanas sistēma aptver politikas un teritorijas attīstības plānošanu, kā arī nodrošina attīstības plānošanas sasaisti ar finanšu plānošanu un valsts un pašvaldību institūciju pieņemto lēmumu savstarpējo saskaņotību.

Attīstības plānošanas dokumentu veidi: politikas plānošanas dokumenti, institūciju vadības dokumenti un teritorijas attīstības plānošanas dokumenti.

Attīstību plāno ilgtermiņā (līdz 25 gadiem), vidējā termiņā (līdz septiņiem gadiem) un īstermiņā (līdz trim gadiem).

Pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentā – Amatas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā definēta novada vīzija, stratēģiskie mērķi un noteiktas ilgtermiņa prioritātes telpiski. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas īstenošana notiek ar teritorijas plānojuma (telpiski) un attīstības programmas (vidēja termiņa mērķi, konkrētas rīcības un investīciju projekti) palīdzību.

Ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentā – Amatas novada teritorijas plānojumā, atbilstoši ilgtspējīgas attīstības stratēģijā attēlotajai telpiskās attīstības perspektīvai noteiks novada funkcionālais zonējums un definēti teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.

Vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentā - Amatas novada attīstības programmā, atbilstoši stratēģijā noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem definētas vidēja termiņa prioritātes, uzdevumi un konkrētas rīcības uzdevumu izpildei.

Vīzija – lakoniska vēlamā un iespējamā nākotnē sasniedzamā situācija, tēls.

Stratēģiskie mērķi - koncentrēts politisku uzstādījumu kopums vēlamajām situācijas pārmaiņām noteiktā laika periodā, kas ir vērsti uz teritorijas attīstības vīzijas sasniegšanu, un kas kalpo par pamatu prioritāšu noteikšanai un turpmāk veicamo darbību identificēšanai.

Prioritātes – teritorijas attīstības vispārējā aktualitāte, kuras risināšana tiek izvirzīta priekšplānā salīdzinājumā ar citām attīstības aktualitātēm.

Rīcību virzieni - konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīts noteikto vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai.

Uzdevumi - izvirzīti mērķu īstenošanai, ņemot vērā integrētās pieejas dimensijas (telpiskā, tematiskā, laika) un nodrošinot savstarpēji papildinoša un kompleksa atbalsta mehānisma izveidi.

Rīcības - konkrētu pasākumu kopums, kas ir noteikts izvirzīto uzdevumu izpildei.

2.attēls. Attīstības plānošana Latvijā

2. AMATAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA UN VIDZEMES ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS SCENĀRIJI

Status-quo scenārijā Amatas novadā līdzīgi kā Vidzemes reģionā turpinās esošās attīstības tendences, jo nenotiek aktīva iejaukšanās situācijā. Pašvaldības uzskatīs sevi par atsevišķām, neatkarīgām teritorijām un sadarbība notiks tikai līdzšinējā apjomā un formā. Saglabāsies lokālpatriotisms. Pašvaldības politikas veidošanā galvenokārt saglabāsies nozaru pieeja, tomēr izplatītāki kļūs starpnozaru projekti, piemēram, izglītībā, tūrismā, uzņēmējdarbības veicināšanā un kultūrā. Status-quo scenārijā nav starptautiskās sadarbības vai tā ir nenozīmīga, neattīstās jauni virzieni un netiek ieviestas inovācijas dažādās jomās – no publiskās pārvaldes līdz uzņēmējdarbībai. Par Amatas novada pašvaldības vēlēšanos uzlabot dzīves kvalitāti un iedzīvotāju labklājību liecina pašvaldības stratēģisko attīstības dokumentu izstrāde, ilgtermiņa vīzijas, stratēģisko mērķu noteikšana un konkrētu uzdevumu un rīcības plāna izstrāde investīciju piesaistei vidējā termiņā.

Konkurences scenārijā attīstās uzņēmējdarbības vide ap Cēsīm un valsts galveno autoceļu. Kvalitatīva un augstvērtīga dzīves vieta Amatciemā un novada apdzīvotajās vietās piesaista

iedzīvotājus, toties attālākas pagastu lauku teritorijas ir mazāk pievilcīgas dzīvošanai, palielinās teritoriālās atšķirības. Dabas bagātību apsaimniekošanā nav pievērsta atbilstoša uzmanība ilgtspējas principiem.

Kohēzijas scenārijā nav pietiekošs atbalsts novada apdzīvotuma centru attīstībai, kas ir būtisks novada attīstības dzinējspēks. Kaut arī tiek saglabāts dabas un kultūrvēstures mantojums, tomēr tas netiek pilnībā izmantots kā izaugsmes resurss.

Ilgtspējīgākais ir *optimālais attīstības scenārijs*, kas apvieno pozitīvās kohēzijas un konkurences iezīmes. Attīstība balstīsies uz savstarpēju sadarbību, vēlēšanos iegūt jaunas zināšanas, specializāciju, uzņēmību. Ciemos būs nodrošināti attīstības centram atbilstoši pakalpojumi. Novads attīstīsies lauku, novada apdzīvoto vietu un Cēsu pilsētas mijiedarbībā, pilsētā un ciemos pieejamos pakalpojumus papildinot ar lauku teritoriju priekšrocībām – ūdeņi, meži, kultūrvēsturiskais mantojums brīvā laika pavadīšanai, pievilcīga dzīves vide iedzīvotājiem un nosacījums ilgtspējīgam lauku tūrismam.

3. AMATAS NOVADA VĪZIJA

AMATAS NOVADS – LĪDZSVAROTI ATTĪSTĪTA, RESURSIEM BAGĀTA UN MŪSDIENĪGA LAUKU TERITORIJA VIDZEMĒ, KURĀ IR IEDZĪVOTĀJIEM AKTĪVA UN DROŠA DZĪVES TELPA, RADOŠA UZŅĒMĒJDARBĪBA EKOVIDĒ UN AUGSTA DZĪVES KVALITĀTE.

Amatas novads 2037.gadā ir vienmērīgi un dinamiski attīstīts. Novadā nodrošināti un viegli pieejami kvalitatīvi pakalpojumi, apdzīvotajās vietās pilnveidota un modernizēta tehniskā infrastruktūra, dabas un cilvēka saimnieciskā darbība mijiedarbojas ilgtspējīgi, saglabājot novada unikālās vērtības, ainavisko dabu ar ezeriem, upēm un nepiesārņoto vidi.

Amatas novada lielākā vērtība un novada attīstības pamats ir iedzīvotāji, kas ar aktīvu rīcību, rošību un produktīvu darbu, veicina katrs savas ģimenes labklājības pieaugumu, vienlaicīgi nodrošinot Amatas novada kopēju attīstību un ilgtspējīgu izaugsmi.

Novads piesaista iedzīvotājus ar raksturīgo mieru, dabas skaistumu un sniedz visu nepieciešamo pilnvērtīgai dzīvei. Novada ekonomisko vidi veido mērķtiecīgi uzņēmēji. Īpaši attīstīta ir

lauksaimniecība un lauksaimniecības produktu ražošana ar pievienoto vērtību, kā arī tūrisms.

Amatas novada izglītības iestādes nodrošina konkurētspējīgu izglītību, attīstīta mūžizglītība un interešu izglītība, bagāta kultūras, sporta un sabiedriskā dzīve.

Novads ilgtermiņā nostiprinās kā aktīva pašvaldība vietējā un reģionālā mērogā ar darbīgām nevalstiskajām organizācijām, veiksmīgu jaunatnes politiku un radošiem pašdarbības kolektīviem.

Amatas novadu raksturo pozitīva rošība – novads veidojas par laikmetīgu lauku idilli ar aktīviem un darbīgiem iedzīvotājiem.

4. STRATĒGISKIE MĒRĶI UN ILGTERMIŅA PRIORITĀTES

Lai sasniegtu Amatas novada pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējumu (vīziju), tiek noteikti trīs **Stratēģiskie mērķi (SM)**. Stratēģiskie mērķi balstās uz novada resursu izmantošanu ekonomiskās vides, kvalitatīvas dzīves vides un sabiedrības attīstības veidošanā.

Katram no Stratēģiskajiem mērķiem (SM) noteikta **Ilgtermiņa prioritāte (IP)**, kas ir vispārēja teritorijas attīstības aktualitāte, kuras risināšana tiek izvirzīta priekšplānā, salīdzinot ar citām aktualitātēm un jomām. Ilgtermiņa prioritāte (IP) ietver svarīgākos nosacījumus, lai sekmētu stratēģisko mērķu sasniegšanu.

SM1

Inovātīva uz atjaunojamiem resursiem balstīta, investoriem labvēlīga ekonomiskā vide

SM2

Kvalitatīva infrastruktūra un komunālie pakalpojumi, labiekārtota dzīves telpa

SM3

Sabiedrība – paaudžu saliedēta, informēta, aktīva, izglītota un radoša, uz kultūras vērtībām balstīta

SM1 INOVATĪVA UZ ATJAUNOJAMIEM RESURSIEM BALSTĪTA, INVESTORIEM LABVĒLĪGA EKONOMISKĀ VIDE**IP1 UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE**

Novadā radītie augstvērtīgie produkti un nodrošinātie kvalitatīvie pakalpojumi ir stabils ienākumu avots, ceļ kopēju sabiedrības labklājību, veicina teritorijas attīstību un dzīves kvalitātes uzlabošanu novadā.

Būtiski saimnieciskajā izaugsmē pilnībā izmantot pieejamos resursus un esošo potenciālu, vienlaicīgi saglabājot ilgtspējīgu domāšanu un rīcību attiecībā uz pieejamajiem resursiem.

Novada teritorijas ilgtspējas un sabiedrības labklājības nodrošināšanai nepieciešama ekonomiskā stabilitāte un nepārtraukta izaugsme. Novadā radīti priekšnoteikumi tradicionālo nozaru saglabāšanai un attīstībai, tiek atbalstītas daudzveidīgas saimnieciskās aktivitātes.

Ekonomiskās vides uzlabošanas pamatnosacījums ir uzņēmējdarbības atbalsts kopumā, bet jo īpaši lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstība.

Ekonomisko izaugsmi veido uzņēmīgi cilvēki un augsti kvalificēts darbaspēks. Ekonomiskās izaugsmes potenciāls tiek centrēts uz vietējiem resursiem un inovatīvu uzņēmējdarbību. Novadā pieaug aktīvu vietējo uzņēmēju skaits un novads arvien vairāk nostiprina pozīcijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarēs.

Novadā darbojas nozīmīgi uzņēmumi dažādās nozarēs, kas nodrošina darbavietas un ceļ iedzīvotāju labklājību un veicina racionālu novada resursu izmantošanu. Novadā pieejami daudzveidīgi atbilstošas kvalitātes pakalpojumi un novads ir atpazīstams ārējā telpā.

SM2 KVALITATĪVA INFRASTRUKTŪRA UN KOMUNĀLIE PAKALPOJUMI, LABIEKĀRTOTA VIDE**IP2 KVALITATĪVA INFRASTRUKTŪRA**

Kvalitatīvas dzīves telpas attīstībā būtiska loma ir pievilcīgām apbūves teritorijām ar pieejamiem kvalitatīviem pakalpojumiem.

Attīstīta, sakārtota tehniskā infrastruktūra un pieejami komunālie pakalpojumi veido pievilcīgu dzīves vidi un veicina iedzīvotāju labklājību.

Novada apdzīvotajās vietās un lauku teritorijā nodrošināta pievilcīga dzīves vide ar atbilstošu, videi draudzīgu un tehniski modernu infrastruktūru un pieejami kvalitatīvi pakalpojumi.

Apdzīvotajās vietās labiekārtotas teritorijas brīvā laika pavadīšanai.

SM3 SABIEDRĪBA – PAAUDŽU SALIEDĒTA, INFORMĒTA, AKTĪVA, IZGLĪTOTA UN RADOŠA, UZ KULTŪRAS VĒRTĪBĀM BALSTĪTA IP3 SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA

Novada pašvaldības misija ir iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošana un iedzīvotājs ir galvenā novada vērtība un prioritāte. Stratēģiskais mērķis ir vērsts gan uz indivīdu, gan kopēju sabiedrības ilgtspēju.

Augstas kvalitātes, moderna un daudzveidīga izglītība, pieejama katram, atbilstoši vecumam un spējām. Novada kultūrvēsturiskais mantojums un

tradīcijas tiek godātas un koptas, aktīvi darbojas pašdarbības kolektīvi, nodrošinātas sportisko aktivitāšu un brīvā laika pavadīšanas iespējas.

Sabiedrība tiek nodrošināta ar daudzveidīgu un kvalitatīvu pakalpojumu klāstu, informēta par aktualitātēm novadā un aktīvi iesaistās novada attīstības veicināšanā.

5. ILGTERMIŅĀ SASNIEDZAMIE REZULTĀTI

Izvirzītajiem stratēģiskajiem mērķiem definēti ilgtermiņā sasniedzamie rezultāti, kas raksturo stratēģisko mērķu izpildi.

SM1 Inovatīva uz atjaunojamiem resursiem balstīta, investoriem labvēlīga ekonomiskā vide

Rādītājs	Bāzes gads	Bāzes indikators	Ilgtermiņā sasniedzamais rezultāts
teritorijas attīstības līmeņa indekss	2011.g.	0,035 ⁴	rādītājs pieaug
pašvaldības budžeta ieņēmumi	2012.g.	4,36 milj.LVL ⁵	ieņēmumi palielinās
bezdarba līmenis	2013.g. janvāris	7,9% ⁶	rādītājs samazinās
ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistikas vienības		482	skaits pieaug

SM2 Kvalitatīva infrastruktūra un komunālie pakalpojumi, labiekārtota dzīves telpa

Rādītājs	Bāzes gads	Bāzes indikators	Ilgtermiņā sasniedzamais rezultāts
asfaltēti pašvaldības ceļi un ielas (%)	2012.g.	ielas – 46,23% ceļi – 4,28%	skaits palielinās
centralizētu ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas pakalpojumu pieejamība apdzīvotajās vietās (% iedzīvotāju)	2013.g.	>50%	skaits palielinās

SM3 Sabiedrība – paaudžu saliedēta, informēta, aktīva, izglītota un radoša, uz kultūras vērtībām balstīta

Rādītājs	Bāzes gads	Bāzes indikators	Ilgtermiņā sasniedzamais rezultāts
iedzīvotāju skaits	2013.g. jūlijs	6169 ⁷	skaits pieaug
demogrāfiskā slodze	2013.g. jūlijs	521,7 ⁸	rādītājs samazinās
izglītojamo skaits	2012.g. septembris	702 ⁹	skaits pieaug

⁴ 25.05.2010. MK noteikumi Nr.482 „Noteikumi par teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanas kārtību un tā vērtībām”

⁵ Amatas novada pašvaldības gada publiskais pārskats par 2012.gadu

⁶ Bezdarbnieku skaits sadalījumā pa pilsētām un novadiem, Nodarbinātības valsts aģentūras dati, 2013.g.janvāris

⁷ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati

⁸ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati

⁹ Amatas novada attīstības programma 2013.-2019.gadam, SIA „Reģionālie projekti”, 2013.g.

6. EKONOMISKĀ SPECIALIZĀCIJA

Viens no attīstības stūrakmeņiem ir novada ekonomiskā attīstība. Lai sekmētu pašvaldības vispārējo ekonomisko izaugsmi ir noteikta specializācija trīs līmeņos – Vidzemes reģionā, Latvijā un Eiropā/pasaulē. Ekonomiskā specializācija tiek noteikta uz pašreizējiem novada uzņēmējdarbības virzieniem un pieejamajiem resursiem.

Ņemot vērā jau iepriekš zināmās iestrādes pašreizējā ekonomiskajā darbībā, Vidzemes reģionā Amatas novads specializējas kokapstrādē ar augstu pievienoto vērtību, lauksaimniecībā, lauku un kultūras tūrismā, kā arī amatniecībā (ņemot vērā tūrisma potenciālu, tradīcijas un dabas vērtības).

Latvijā Amatas novads pozicionējas kā spēcīgs lauksaimniecības – Eko produkcijas ražotājs, atraktīvs, dabas vidi saglabājošs un novads ar daudzveidīgu tūrisma piedāvājumu.

Eiropas līmenī novads specializējas ekoloģiskā dzīvesveida un Eko produkcijas ražošanā, piedāvājot savdabīgu dzīves telpu, kurā mājoklis tiek veidots un iekārtots saskaņā ar apkārtējo vidi. Raksturīgs ir uzņēmumu saražotās produkcijas ar augstu pievienoto vērtību eksports, kā arī derīgo izrakteņu (grants un smilts) ieguve un mežsaimniecība.

AMATAS NOVADS EIROPĀ, PASAULĒ

- Ekskluzīvs mājoklis (Amatciems)
- Eko produkcija
- Veselīgs dzīvesveids un ekoloģiska vide
- Rūpnieciskā ražošana

AMATAS NOVADS LATVIJĀ

- Eko produkcija
- Veselību stiprinoša un atjaunojoša vide (veselības takas)
- Atraktīvs un daudzveidīgs tūrisms (Rakši)
- Radošās industrijas

AMATAS NOVADS VIDZEMĒ

- Kokapstrāde ar augstu pievienoto vērtību
- Lauksaimniecība
- Atraktīvs un daudzveidīgs tūrisms (Rakši)
- Derīgie izrakteņi (grants, smilts)

7. AMATAS NOVADA PAŠVALDĪBAS STRATĒGISKO UZSTĀDĪJUMU ATBILSTĪBA AUGSTĀKA LĪMEŅA PLĀNOŠANAS DOKUMENTOS NOTEIKTAJIEM ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS MĒRĶIEM UN PRIORITĀTĒM

7.1 ATBILSTĪBA LATVIJAS ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAI

Amatas novada stratēģiskajos uzstādījumos ņemti vērā hierarhiski augstāk esošu attīstības dokumentu stratēģiskie uzstādījumi. Latvija 2030 ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam. Dokuments ir hierarhiski augstākais valsts

ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments. Amatas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija veidota saskaņā ar Latvija 2030 noteiktajiem virzieniem un prioritātēm.

„LATVIJA 2030”

AMATAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJĀ
NOTEIKTIE STRATĒGISKIE UZSTĀDĪJUMI

1. Prioritāte - Kultūras telpas attīstība

Mērķis - Saglabāt un attīstīt Latvijas kultūras kapitālu un veicināt piederības izjūtu Latvijas kultūras telpai, attīstot sabiedrības radošumā balstītu konkurētspējīgu nacionālo identitāti un veidojot Latvijā kvalitatīvu kultūrvidi.

SM3 Sabiedrība – paaudžu saliedēta, informēta, aktīva, izglītota un radoša, uz kultūras vērtībām balstīta

2. Prioritāte - Ieguldījumi cilvēkkapitālā

Mērķis - Saglabāt Latvijas cilvēkkapitāla bāzes vērtību un kāpināt tā ražīgumu līdz ES vidējam līmenim, attīstot prasmes, kas sekmē jaunradi, elastību un līdzdalību darba tirgū.

Mērķis - Pieaugot IKP, samazināt sociālo un ienākumu nevienlīdzību– veicināt sociālo iekļaušanos, mazināt nabadzības riskus, sekmēt sociāli un ekonomiski stabila vidusslāņa veidošanos sabiedrībā.

SM3 Sabiedrība – paaudžu saliedēta, informēta, aktīva, izglītota un radoša, uz kultūras vērtībām balstīta

3. Prioritāte - Paradigmas maiņa izglītībā

Mērķis - Izveidot vienu no labākajām izglītības sistēmām ES un kļūt par vienu no līderēm pieaugušo izglītības pieejamības un izmantošanas ziņā.

SM3 Sabiedrība – paaudžu saliedēta, informēta, aktīva, izglītota un radoša, uz kultūras vērtībām balstīta

4. Prioritāte - Inovatīva un ekoeфекtīva ekonomika

Mērķis -Kļūt par vienu no ES līderiem inovatīvu un eksportējošu uzņēmumu izplatības ziņā.

Mērķis -Nodrošināt valsts enerģētisko neatkarību, palielinot energoresursu pašnodrošinājumu un integrējoties ES enerģijas tīklos.

SM1 Inovatīva, uz atjaunojamiem resursiem balstīta, investoriem labvēlīga ekonomiskā vide →IP1 uzņēmējdarbības vide

5. Prioritāte - Daba kā nākotnes kapitāls

Mērķis -Būt ES līderi dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā.

SM1 Inovatīva, uz atjaunojamiem resursiem balstīta, investoriem labvēlīga ekonomiskā vide.

SM2 Kvalitatīva infrastruktūra un komunālie pakalpojumi, labiekārtota dzīves telpa.

6. Prioritāte - Telpiskās perspektīvas attīstība

Mērķis - Radīt līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus visiem

SM2 Kvalitatīva infrastruktūra un komunālie pakalpojumi, labiekārtota dzīves telpa.

iedzīvotājiem, neatkarīgi no dzīves vietas, sekmējot uzņēmējdarbību reģionos, attīstot kvalitatīvu transporta un komunikāciju infrastruktūru un publiskos pakalpojumus.

Mērķis - Stiprināt Latvijas un tās reģionu starptautisko konkurētspēju, palielinot Rīgas kā Ziemeļeiropas metropoles un citu valsts lielāko pilsētu starptautisko lomu.

Mērķis - Saglabāt Latvijas savdabību – daudzveidīgo dabas un kultūras mantojumu, tipiskās un unikālās ainavas.

Telpiskās attīstības perspektīvie virzieni:

- 1) Apdzīvojuma struktūra;
- 2) Sasniedzamība un infrastruktūra;
- 3) Daudzveidīgas funkcionālās telpas

7. Prioritāte - Inovatīva pārvalde un sabiedrības līdzdalība Mērķis – Izveidot publisko pārvaldību, kas ir efektīva, spēj ne tikai ātri reaģēt uz pārmaiņām, bet arī paredzēt un virzīt tās, radot sabiedrībai nozīmīgus un nākotnē nepieciešamus pakalpojumus, un kurā aktīvi līdzdarbojas lielākā daļa Latvijas sabiedrības.

SM3 Sabiedrība – paaudžu saliedēta, informēta, aktīva, izglītota un radoša, uz kultūras vērtībām balstīta

7.2 ATBILSTĪBA VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONA TERITORIJAS PLĀNOJUMAM

Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojuma 2007.-2027.gadiem Telpiskās attīstības perspektīva attēlo reģiona vēlamo telpisko struktūru, pamatojoties uz Vidzemes attīstības programmā formulēto stratēģiju. Vidzemes reģiona stratēģiskās prioritātes noteiktas, ievērojot reģiona vajadzības un līdzsvaru starp resursus radošajām un resursus patērējošajām nozarēm.

Amatas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija veidota saskaņā ar Vidzemes plānošanas reģiona stratēģiskajiem attīstības virzieniem un prioritātēm.

Amatas novads Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojuma kontekstā raksturots stratēģijas Telpiskās attīstības perspektīvā.

VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

AMATAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJĀ NOTEIKTIE STRATĒĢISKIE UZSTĀDĪJUMI

1. prioritāte - INFRASTRUKTŪRAS UN PAKALPOJUMU ATTĪSTĪBA

SM2

Kvalitatīva infrastruktūra un komunālie pakalpojumi, labiekārtota dzīves telpa.

2. prioritāte - EKONOMISKĀ ATTĪSTĪBA, KONKURĒTSPĒJAS PALIELINĀŠANA UN VIRZĪBA UZ ZINĀŠANU IETIPLĪGU EKONOMIKU

SM1

Inovatīva uz atjaunojamiem resursiem balstīta, investoriem labvēlīga ekonomiskā vide

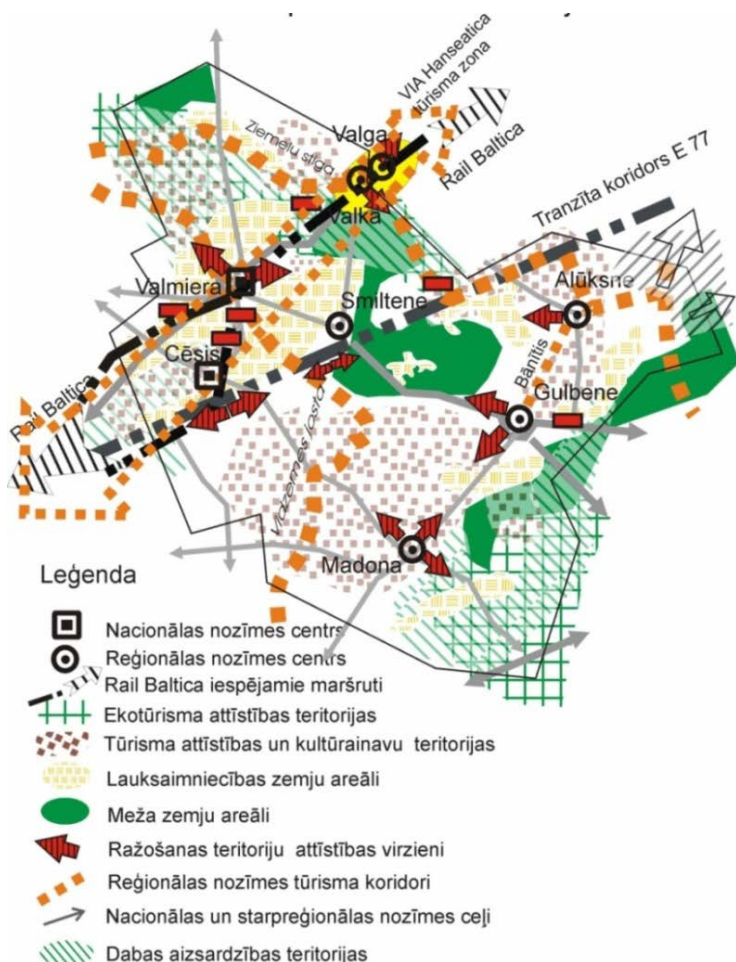
3. prioritāte - CILVĒKRESURSU ATTĪSTĪBA UN NODARBINĀTĪBAS PAAUGSTINĀŠANA

SM3 Sabiedrība – paaudžu saliedēta, informēta, aktīva, izglītota un radoša, uz kultūras vērtībām balstīta

TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

1. AMATAS NOVADS VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONA KONTEKSTĀ

Vidzemes plānošanas reģiona vēlamā telpiskā struktūra noteikta Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojumā 2007.-2027. gadiem. Reģiona telpisko vīziju veido telpiskās struktūras - apdzīvojuma, atklātās (lauku) telpas un infrastruktūras redzējums pēc 20 gadiem (3.attēls).

3.attēls. Vidzemes plānošanas reģiona vēlamā telpiskā struktūra¹⁰

¹⁰ Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007-2027, Vidzemes attīstības aģentūra

1.1 REĢIONA APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA

Reģiona apdzīvojuma struktūras attīstība balstās uz policentrisku struktūru ar pastāvošām ciešām funkcionālām saiknēm starp nacionālas, reģionālas, novada un vietējas nozīmes attīstības centriem un viensētām.

Vidzemes plānošanas reģiona apdzīvojuma struktūrā Valmiera un Cēsis noteiktas kā nacionālas nozīmes, Smiltene, Alūksne, Gulbene, Madona un Valka - kā reģiona nozīmes centri.

Amatas novads apdzīvotās vietas neizpilda Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojumā noteiktos apdzīvojuma centru iedalījuma kritērijus novada nozīmes centriem.

Amatas novada apdzīvotās vietas ap Cēsīm (pilsētas urbālais areāls) iekļaujas Ziemeļu funkcionālajā tīklā, ko veido lielākās pilsētas – Valmiera, Cēsis, Valka un Smiltene ar piepilsētu areāliem, mazpilsētas un vietējās nozīmes centriem.

1.2 REĢIONA LAUKU (ATVĒRTĀS) TELPAS STRUKTŪRA

Vidzemes reģiona lauku (atvērtā) telpa ir teritorijas ārpus pilsētām, kas ietver ūdeņus, lauksaimniecības un mežu teritorijas, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, teritorijas tūrismam un rekreācijai.

No reģiona teritorijas plānojumā noteiktajām telpām Amatas novada teritorijā iekļaujas *Lauksaimniecības zemju teritorijas, Dabas aizsardzības teritorijas, Teritorijas reģionāla līmeņa ražošanas un tirdzniecības attīstībai un Lauku telpa ar jauktu zemes lietojumu un dažādu saimniecisko darbību.*

1.2.1 LAUKSAIMNIECĪBAS ZEMJU AREĀLS

Iekļaujas novada ziemeļaustrumu daļa. Teritorijas, kurās ir potenciāls konkurētspējīgai lauksaimniecībai un lauksaimniecība noteikta kā prioritāte, to saglabājot, attīstot un atbalstot.

1.2.2 DABAS AIZSARDZĪBAS TERITORIJAS

Gaujas nacionālā parka teritorija, kur galvenais izmantošanas mērķis noteikts Ilgtspējīgas dabas aizsardzības teritoriju apsaimniekošanas politikas īstenošana, ietverot ekonomiskos un sociālos aspektus.

1.2.3 TŪRISMA ATTĪSTĪBAS TERITORIJAS

Tūrisma attīstības areāli reģiona vēlamās telpas struktūrā tiek skatīti kā dažāda veida tūrisma attīstībai nozīmīgas un piemērotas teritorijas. Teritoriju noteikšanas mērķis ir tūrisma ilgtspējības nodrošināšana un daudzveidīgu tūrisma pakalpojumu ar augstu pievienoto vērtību attīstība.

Plašas Amatas novada centrālās daļas teritorijas noteiktas kā Ainavu teritorija ar augstu kuktūrvēsturisko un estētisko kvalitāti. Mērķis - saglabāt un nostiprināt Vidzemes ainavas daudzveidību un savdabību. Teritorijas ap novada teritoriju šķērsojošo valsts galveno autoceļu noteiktas kā tūrisma attīstības zona, kuras mērķis ir saglabāt un attīstīt tūrismam nozīmīgās teritorijas, sabalansējot tās ar citu tautsaimniecības nozaru interesēm.

1.2.4 TERITORIJAS REĢIONĀLA LĪMEŅA RAŽOŠANAS UN TIRDZNIECĪBAS ATTĪSTĪBAI

Amatas novada teritorija ap valsts galvenā autoceļa A2 un valsts reģionālas nozīmes autoceļa P20 krustpunktu noteikta kā ražošanas teritoriju attīstības virziens. Ilgtermiņa mērķis - reģionāla mēroga ekonomiskās aktivitātes koncentrēt reģionālas nozīmes centros vai to tuvumā, veidot politiku zemes rezervju nodrošināšanai pilsētu ilgtermiņa attīstības vajadzībām, lai piesaistītu investorus ražošanas attīstībai.

1.2.5 LAUKU TELPA AR JAUKTU ZEMES LIETOJUMU UN DAŽĀDU SAIMNIECISKO DARBĪBU

Funkcionālajā zonā iekļaujas plašas teritorijas novada centrālajā daļā. Ilgtermiņa attīstības mērķis - panākt jaukta zemes lietojuma teritoriju ekonomisko attīstību un saimniecisko darbību dažādošanu, nodrošinot lauku teritoriju dzīvotspēju.

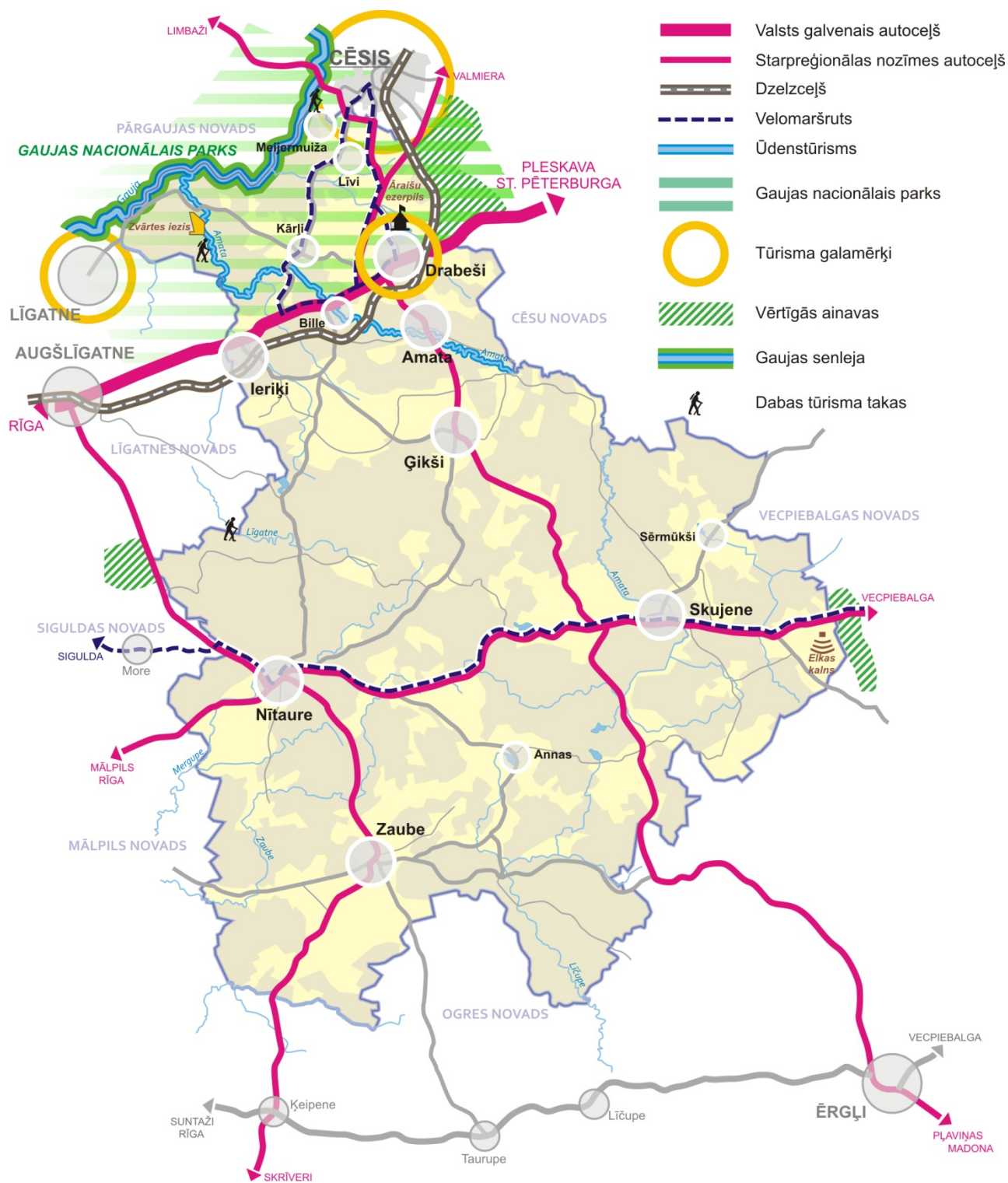
1.3 INFRASTRUKTŪRA

Amatas novada teritoriju šķērso starptautiskas, starpreģionālas un reģionālas nozīmes autoceļi. Teritorijas plānojums kā ilgtermiņa mērķi nosaka attīstīt ilgtspējīgu un drošu ceļu tīklu starp pilsētām un citām apdzīvotām vietām, nodrošinot apdzīvotuma struktūras attīstību, saikni reģiona iekšienē un ar citu reģionu pakalpojumu sniegšanas centriem. Kā ilgtermiņa mērķis noteikts energoresursu pieejamības un jaudu pietiekamības nodrošināšana reģiona apdzīvoto vietu ekonomikas attīstībai.

2. KOPĪGO INTEREŠU TERITORIJAS

Kā kopīgo interešu teritorijas ar kaimiņu novadiem noteiktas (4.attēls):

- o nacionālas un starpreģionālas nozīmes autoceļi un dzelzceļš (kopīgas intereses ar Cēsu, Līgatnes, Mālpils, Vecpiebalgas un Pārgaujas novadiem);
- o tūrisma teritoriju un pakalpojumu attīstība – Gaujas senleja, Gaujas nacionālā parka teritorija, vērtīgas ainavu telpas, tūrisma takas, velotūrisma un ūdenstūrisma maršruti (kopīgas intereses ar Cēsu, Līgatnes, Pārgaujas, Siguldas, Mālpils un Vecpiebalgas novadiem);

4.attēls. Amatas novada kopīgo interešu teritorijas

3. AMATAS NOVADA TĒLPISKĀS STRUKTŪRAS ATTĪSTĪBAS VIRZIENI

Teritorijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšana ir novada telpiskās attīstības galvenais priekšnosacījums. Teritorijas attīstībai jānotiek:

- ievērojot vēsturisko pēctecību;
- ņemot vērā šodienas iedzīvotāju un nākotnes paaudžu vajadzības;
- veicinot daudzveidīgas saimnieciskās darbības un pakalpojumu sniegšanas iespējas;
- līdzsvarojot ekonomisko aktivitāšu, apdzīvoto vietu, dabas teritoriju un labiekārtotās vides koeksistenci.

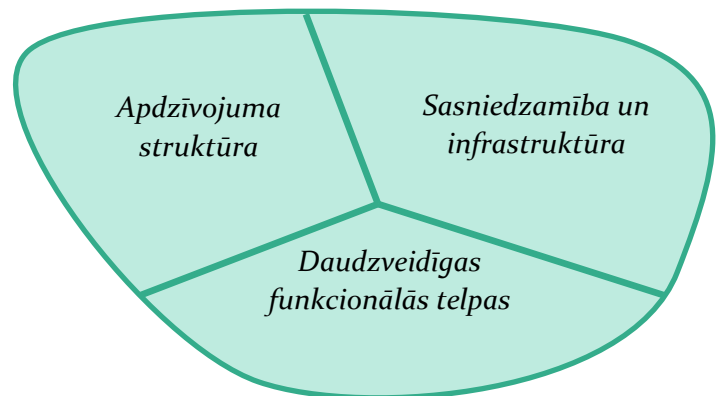
Pašvaldībai teritorijas attīstības plānošana jānodrošina nepārtraukti, izvirzot par galveno mērķi ilgtspējīgu telpiskās plānošanas politiku, kas spējīga līdzsvarot pašvaldības izvirzītos stratēģiskos mērķus ar teritorijas dabas vērtību saglabāšanu.

Amatas novada teritorijas telpiskās attīstības perspektīva veidota ar mērķi:

- nodrošināt pašvaldības ilgtspējīgas attīstības iespējas;
- veidotu kvalitatīvu dzīves vidi iedzīvotājiem;
- veicināt teritoriālo vienību pilnvērtīgu funkcionēšanu,
- veicinātu daudzveidīgas saimnieciskās darbības iespējas un pievilcīgas investīciju vides veidošanos;
- saglabātu daudzveidīgo dabas un kultūrvēstures mantojumu.

Amatas novada telpiskās attīstības perspektīva konceptuāli attēlo vēlamo novada telpisko attīstību.

Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā izvirzīti **trīs prioritāri telpiskās struktūras pilnveidošanas virzieni**, kas veido novada attīstības telpisko ietvaru un vienlaicīgi veicina ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteikto ekonomisko un sociālo mērķu sasniegšanu iespējami īsākā laika periodā un ar mazāku resursu patēriņu.

4. NOVADA VĒLAMĀ TELPISKĀ STRUKTŪRA

4.1 APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA

Amatas novadā izveidojusies ilgtspējīga un līdzsvarota telpiskā struktūra un kvalitatīva dzīves vide, radot pievilcīgus dzīves apstākļus. Apdzīvojuma struktūras stiprināšanas mērķis - paaugstināt novada konkurētspēju un veicināt līdzsvarotu attīstību un izaugsmi.

Novada apdzīvojums darbojas kā vienots veselums, apdzīvojuma struktūrai pilnveidojoties harmonijā ar Gaujas nacionālā parka un citām vērtīgām novada dabas teritorijām.

Līdzās vēsturiskajām apdzīvotām vietām novads piedāvā Latvijā unikālas, augstvērtīgas dzīvesvietas dabiskā ainavā.

Novada straujāku izaugsmi veicina telpiski un funkcionāli saliedēta novada apdzīvojuma pilnveidošana, kurā, saglabājoties Cēsu kā galvenā centra vadošajai lomai, novada ciemi stiprina iespēju ietekmēt šaurākas apkārtnes teritorijas attīstību (pagasta, vairāku pagastu teritorijās).

Dažādo apdzīvojuma elementu savstarpējo saikņu attīstīšanos nodrošina veiksmīgi noteiktas apdzīvoto vietu funkciju, pieejamo pakalpojumu sadalījums un atbilstošas infrastruktūras tīkls.

4.1.1 APDZĪVOJUMA VEIDOŠANAS MĒRĶI

1. Attīstīt un pilnveidot struktūru, kas, izmantojot esošo potenciālu, saistītu dažādas novada teritorijas un telpiskos elementus vienotā sistēmā;
2. Nodrošināt ciemos pievilcīgu vidi gan iedzīvotājiem un novada viesiem, gan saimnieciskajai darbībai;
3. Mazināt telpiskās un dzīves līmeņa atšķirības novada apdzīvotajās vietās;
4. Visu līmeņu apdzīvoto vietu attīstības atbalsts;
5. Teritorijās ārpus ciemiem radīt priekšnoteikumus tradicionālā izklaidus apdzīvojuma attīstībai – viensētu pastāvēšanai

Teritorijas apdzīvojuma struktūra - apdzīvoto vietu izvietojums teritorijā un saites starp tām.

Apdzīvojuma centrs - apdzīvota vieta, kas, sniedzot savam līmenim atbilstošus pakalpojumus un piedāvājot darbavietas, piesaista plašākas apkārtnes iedzīvotājus.

Attīstības centrs - teritorija, kurā ir resursu, sociālo un ekonomisko aktivitāšu koncentrācija un kas veicina apkārtējās teritorijas attīstību.

Attīstības centru līmeņi – nacionālas, reģionālas, novadu un vietējas nozīmes.

Reģionālas nozīmes centrs nodrošina Vidzemes plānošanas reģiona iedzīvotājus ar specializētiem pakalpojumiem, ir reģiona un novada saimnieciskās, sociālās un kultūras attīstības centrs un nodrošina pašvaldības un valsts institūciju sniegtos pakalpojumus.

Novada nozīmes centrs - nodrošina vienas vai vairāku pagastu iedzīvotājiem regulāri un epizodiski nepieciešamos pakalpojumus; ir pagasta centrs vai pakalpojumu saņemšanas vieta.

Vietējās nozīmes centrs nodrošina iedzīvotājiem nepieciešamos pakalpojumus - ciems, kura funkcijas un apkalpes zona nozīmīga plašākā lauku teritorijā.

kā teritorijas nosacīti vienmērīgas apdzīvotības veicinātājam;

6. Jaunās kompaktās apbūves koncentrēšanās galvenokārt pastāvošajos novada ciemos, lai saglabātu neapbūvētas teritorijas ekoloģiskā līdzsvara uzturēšanai un rekreācijai.

4.1.2 APDZĪVOJUMA CENTRU LĪMEŅI

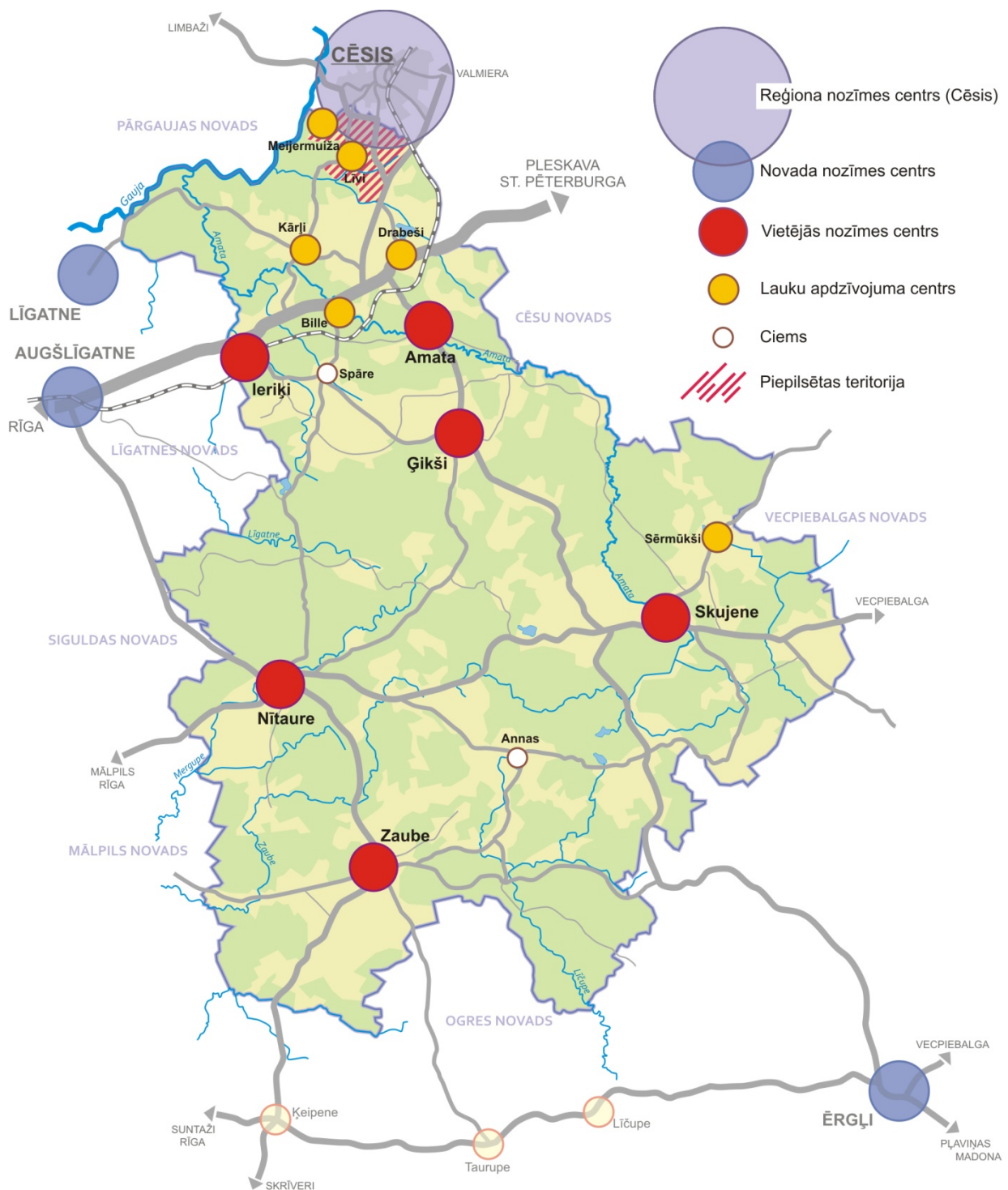
Pilsētas, ciemi un viensētas ir apdzīvojuma struktūras elementi. Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007.-2027. gadam nosaka reģiona apdzīvojuma centru līmeņus, iedalot apdzīvotās vietas reģionālas un novada nozīmes attīstības centros. Zemākas nozīmes attīstības centru noteikšanu plānošanas reģions deleģējis vietējām pašvaldībām. Amatas novada ciemi atkarībā no attīstības pakāpes stratēģijā apzīmēti kā attīstības centri, veidojot novada attīstības struktūru. Saikne starp attīstības centriem nodrošinās līdzsvarotu novada kopējo attīstību.

Apdzīvojuma centru iedalījuma veidošanai izmantoti šādi kritēriji:

- iedzīvotāju skaits apdzīvotās vietas apkalpes teritorijā;
- infrastruktūras pieejamība (transporta infrastruktūra un inženierkomunikācijas);

- apdzīvotās vietas ekonomiskā ietekme, pieejamo pakalpojumu apjoms un to potenciāls.

Katram attīstības centru līmenim noteikts vēlamais pakalpojumu apjoms, ko nosaka apdzīvotās vietas ekonomiskās aktivitātes, pieejamā infrastruktūra, cilvēkresursi, to izvietojums un sasniedzamība.

5.attēls. Amatas novada apdzīvojuma struktūra

4.1.2.1 VIETĒJAS NOZĪMES CENTRI

Kā vietējas nozīmes attīstības centri noteikti ciemi, kuru funkcijas un apkalpes zonas nozīmīgas

plašākā lauku teritorijā – **Ieriķi, Amata, Ģikši, Skujene, Nītaure un Zaube**. Apdzīvotās vietas raksturo salīdzinoši lielāks iedzīvotāju skaits, inženierinfrastruktūra un pakalpojumu pieejamība.

2.tabula. Vietējas nozīmes centrā nodrošināmo pakalpojumu klāsts
(x – pakalpojums ir pieejams)

	Ieriķi	Amata	Ģikši	Skujene	Nītaure	Zaube
<i>dzīvojamās apbūves teritorijas, dzīvojamais fonds /dzīvesvietas nodrošinājums/</i>	x	x	x	x	x	x
<i>darbavietas/ teritorijas, kas izmantojamas saimnieciskai darbībai, tai skaitā ražošanas objektu izvietojšanai</i>	x	x	x	x	x	x
<i>pirmsskolas izglītības iestāde vai grupa/ vai nodrošināts transports bērnu nogādāšanai uz tuvāko izglītības iestādi</i>	x	x	x	x	x	x
<i>vispārējās izglītības iestāde /vai nodrošināts transports skolēnu nogādāšanai uz tuvāko izglītības iestādi</i>	x	x	x	x	x	x
<i>interesu izglītības iestāde</i>	x	x	x	x	x	x
<i>publiski pieejamas atpūtas un sporta teritorijas</i>	x	x	x	x	x	x
<i>minimālais kultūras pakalpojumu grozs /bibliotēka, kultūras nams (klubs), muzejs vai ekspozīcija u.c./</i>	x	x	x	x	x	x
<i>mazumtirdzniecības un/vai pakalpojumu objekti</i>	x	x	x	x	x	x
<i>pašvaldības pārvaldes pakalpojumi /pagastu pārvaldes u.c./</i>	x	x	x	x	x	x
<i>sociālie pakalpojumi</i>	x	x	x	x	x	x
<i>primārās veselības aprūpes pakalpojumi</i>	x	x	x	x	x	x
<i>publiska interneta pieejamība</i>	x	x	x	x	x	x
<i>sabiedriskā transporta pieejamība</i>	x	x	x	x	x	x
<i>ūdensapgādes, kanalizācijas sistēmas</i>	x	x	x	x	x	x
<i>asfaltbetona seguma ceļš līdz augstākas nozīmes attīstības centram</i>	x	x	-	-	x	-

4.1.2.2 LAUKU APDZĪVOJUMA CENTRI

Lauku apdzīvojuma centri (vēsturiskie lauku ciemi)– **Drabeši, Līvi, Meijermuiža, Kārļi, Bille, Sērmūkši**, attīstīsies kā papildus attīstības centri ar ierobežotu pieejamo pamatfunkciju skaitu - galvenokārt dzīvesvieta, tajā skaitā brīvdienu un

vasaras mājas, piemājas saimniecības un apkārtējo lauku viensētu atbalsta punkti, kā arī specifisku pakalpojumu nodrošinājuma centri, nelieli ražošanas uzņēmumi (speciālā izglītības iestāde).

3.tabula. Lauku apdzīvojuma centrā nodrošināmo pakalpojumu klāsts
(x – pakalpojums ir pieejams)

	Drabeši	Līvi	Meijermuiža	Kārļi	Bille	Sērmūkši
<i>dzīvojamās apbūves teritorijas, dzīvojamais fonds /dzīvesvietas nodrošinājums/</i>	x	x	x	x	x	x
<i>darbavietas/ teritorijas, kas izmantojamas saimnieciskai darbībai, tai skaitā ražošanas objektu izvietojšanai</i>	x	x	x	x	x	x
<i>sabiedriskā transporta pieejamība</i>	x	x	x	x	x	x
<i>nodrošināts transports skolēnu nogādāšanai uz tuvāko izglītības iestādi</i>	x	x	x	x	x	x
<i>ceļš līdz augstāka līmeņa attīstības centram</i>	x	x	x	x	x	x

4.1.2.3 PĀRĒJĀS APDZĪVOTĀS VIETAS

Pārējo apdzīvoto vietu – ciemu, viensētu un viensētu grupu plašāka attīstība netiek prognozēta. Tiek atbalstīta viensētu un to grupu pastāvēšana lauku teritorijā, lai saglabātu tradicionālo lauku apdzīvotības veidu, veicinātu vienmērīgu lauku apdzīvotību, saglabāta kultūrainavu un tradīcijas. Apdzīvotās vietas nodrošināmas ar atbilstošiem ceļiem, elektroenerģiju un komunikāciju infrastruktūru. Atbalstāma dažāda veida saimnieciskā darbība un pakalpojumu pieejamība apdzīvotajās vietās.

4.1.2.4 CĒSIS – REĢIONĀLAS NOZĪMES ATTĪSTĪBAS CENTRS

Amatas novada teritorija ziemeļos robežojas ar Cēsīm – reģionālas nozīmes attīstības centru, kas attīstās par Vidzemes plānošanas reģiona tūrisma, kultūrvēsturiskā mantojuma un kultūras dzīves centru un konkurē tūrisma, kultūras, izglītības un jaunu tehnoloģiju jomā ar citiem Latvijas un Baltijas reģionu centriem resursu piesaistē un pakalpojumu sniegšanā¹¹. Cēsis ir būtisks infrastruktūras un saimnieciskās darbības mezgls, kur pieejami plaši pakalpojumi. Amatas novada teritorija ap Cēsu pilsētu attīstās kā piepilsētas teritorija ar paaugstinātu apbūves blīvumu.

4.1.3 VADLĪNIJAS APDZĪVOJUMA STRUKTŪRAS ATTĪSTĪBAI UN PLĀNOŠANAI

- Lai veicinātu Amatas novada teritorijas policentrisku attīstību, perspektīvā jāstiprina novada attīstības centru funkcijas, turpinot attīstot gan daudzveidīgus pakalpojumus, gan transporta saites un inženierkomunikācijas, gan dažāda veida mājokļus – savrupmājas, daudzdzīvokļu mājas u.c., rezervējot teritorijas publiskajai ārtelpai un ražošanas objektu izvietojumam.
- Novada attīstības plānošanas dokumentiem jāveicina dzīves vides kvalitātes paaugstināšanās, sabalansējot gan iedzīvotāju intereses, gan ekonomiskās izaugsmes iespējas, gan dabas un kultūrvides aizsardzības prasības.
- Novada teritorijā jāveicina tradicionālās apdzīvotības struktūras saglabāšana un attīstība, papildinot un dažādojot esošās apdzīvotās vietas un izvairoties no jaunu apdzīvoto vietu veidošanās un nekontrolētas izplešanās.
- Teritorijas attīstības plānošanas dokumentos jāizvērtē katra attīstības centra lomu, novērtēt tā attīstības potenciālu, prognozēt un sekmēt tā tālāko attīstību.
- Apdzīvotības sistēmā jāveido līdzsvars starp teritorijā izvietoto mājokļu, darbavietu un pieejamo pakalpojumu skaitu un daudzveidību.
- Novada teritorijas plānojumā, lokālplānojumos, tematiskajos plānojumos jāveicina novada līdzsvarota daudzcentru, hierarhiski strukturēta apdzīvotības sistēma.
- Blīvas apbūves teritorijas (jaunus mājokļus, publisko un komercpakalpojumu objektus) plānot Amatas novada ciemu robežās, veidojot kompaktu apdzīvotības struktūru un attīstot kvalitatīvas tehniskās un sociālās infrastruktūras izveidi novada blīvi apdzīvotās vietās.
- Jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas plānojamās vietās, kur nav tieša rūpnieciskās zonas vai maģistrālo autoceļu piesārņojuma ietekme.
- Gar transporta koridoriem (autoceļiem, dzelzceļiem) apbūves attīstību plānot tādā attālumā, kas neprasa papildus speciālus tehniskus risinājumus tās aizsardzībai pret transporta radīto troksni un izplūdes gāzēm. Nepieciešamības gadījumā jāparedz speciālus pasākumus esošās apbūves aizsardzībai no trokšņa u.c. veida vides piesārņojuma.
- Apdzīvotības sistēmā jāveido līdzsvars starp teritorijā izvietoto mājokļu, darbavietu un pieejamo pakalpojumu skaitu un daudzveidību.
- Jāattīsta pakalpojumi atbilstoši apdzīvotības centra statusam, nodrošinot apkārtējos lauku apvidus.
- Jāsekmē labvēlīgas uzņēmējdarbības vides izveide.
- Jārezervē teritorijas industriālajām platībām.
- Jāsekmē kvalitatīvas tehniskās un sociālās infrastruktūras izveide.
- Plānojot apdzīvoto vietu inženiertehniskā nodrošinājuma būvniecību un paplašināšanu, jāizvēlas videi draudzīgi risinājumi, lai mazinātu vides piesārņojumu.

¹¹ Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums, II daļa Telpiskās attīstības perspektīva, Vidzemes attīstības aģentūra, 2007.g., 31.lpp

16. Attīstīt sabiedriskā transporta sistēmu, lai nodrošinātu sabalansētu apdzīvoto vietu attīstību.

4.2 SASNIEDZAMĪBA UN INFRASTRUKTŪRA

Viens no galvenajiem novada attīstības priekšnoteikumiem ir iekšējās un ārējās sasniedzamības nodrošināšana.

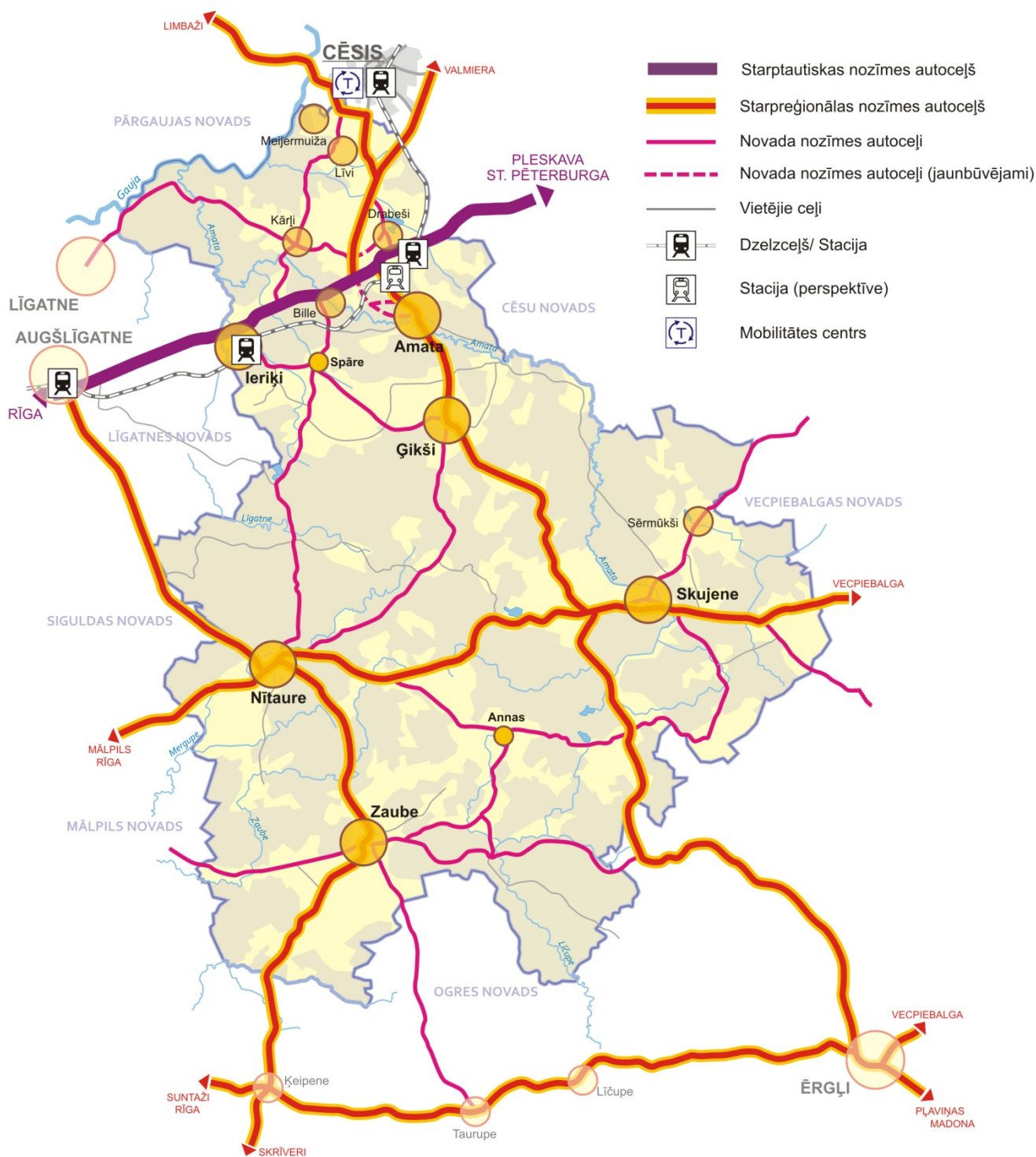
Teicama galvaspilsētas, Vidzemes reģiona lielāko apdzīvoto vietu un Amatas novada ciemu sasniedzamība ir nozīmīgākais priekšnosacījums daudzpusīgu funkcionālo saikņu veidošanai novada iekšienē un ārpus tā. Tādēļ jāveido sabalansēts un integrēts transporta infrastruktūras modelis. Autoceļiem ir galvenā loma novada sasniedzamības nodrošināšanā, esošais autoceļu tīkls ir pietiekami attīstīts un funkcionāls gan reģionālas, gan vietējās nozīmes attīstības centru sasniegšanai, taču būtiski jāpaaugstina autoceļu kvalitāte.

Augstas kvalitātes inženierkomunikāciju attīstība veicinās vispārēju novada iedzīvotāju dzīves kvalitātes celšanu, saimnieciskās darbības aktivizēšanos ražošanas, tūrisma un komercpakalpojumu jomās, vienlaicīgi veicinot investīciju piesaisti.

4.2.1 TRANSPORTA UN INŽENIERINFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI:

Galvenais kvalitatīvas transporta un inženierinfrastruktūras nodrošināšanas mērķis ir iedzīvotāju, kravu, enerģijas un informācijas plūsmu nodrošinošo komunikāciju funkcionēšanas uzlabošana, samazinot veicamo attālumu, patērējamo laiku un nepieciešamās izmaksas.

1. Amatas novada starptautiskas, nacionālas un reģionālas sasniedzamības uzlabošana:
  - 1.1. valsts galvenā autoceļa un reģionālo autoceļu kvalitātes uzlabošana;
  - 1.2. dzelzceļa infrastruktūras attīstība;
  - 1.3. industriālo un pakalpojumu teritoriju attīstība lielākajos transporta krustpunktos;
  - 1.4. apkalpes infrastruktūras tīkla izveidošana un attīstīšana ap starptautiskas un reģionālas nozīmes ceļiem.
2. Amatas novada apdzīvoto vietu sasniedzamības un iedzīvotāju mobilitātes attīstība:
  - 2.1. reģionālas un vietējas nozīmes ceļu tīkla uzlabošana, lai nodrošinātu visu novada apdzīvoto vietu sasniedzamību;
  - 2.2. efektīvas sabiedriskā transporta sistēmas attīstība;
  - 2.3. racionāla un funkcionāla ceļu tīkla izveidošana un ceļu kvalitātes uzlabošana.
3. Pakalpojumiem un informācijas pieejamības uzlabošana - modernu informācijas apmaiņas sistēmu izveide un attīstīšana;
4. Videi draudzīga infrastruktūra un efektīva, ilgtspējīga energoapgāde:
  - 4.1. ūdensapgādes, sadzīves notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas un atkritumu apsaimniekošanas sistēmas funkcionēšanas uzlabošana, kvalitatīvi infrastruktūras pakalpojumi;
  - 4.2. transporta plūsmu organizēšana, paredzot optimālu telpisko risinājumu;
  - 4.3. augsta transporta drošības līmeņa nodrošināšana;
  - 4.4. alternatīvo enerģijas avotu izmantošana, vietējo atjaunojamo energoresursu pielietošana.

6.attēls. Amatas novada transporta infrastruktūra

4.2.2 STARPTAUTISKAS NOZĪMES AUTOCEĻŠ

Lai nodrošinātu ātras satiksmes iespējas, atbalstāma valsts galvenā autoceļa A2 Rīga – Sigulda – Igaunijas robeža (Veclaircēne) rekonstrukcija un attīstība. Valsts galvenais autoceļš savieno novadu ar Vidzemes reģiona apdzīvotajām vietām, Rīgu un Krievijas Federāciju.

4.2.3 STARPREĢIONĀLAS NOZĪMES AUTOCEĻI

Ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta starpreģionālas nozīmes autoceļu P3 Garkalne–Alauksts, P14 Umurga–Cēsis–Līvi, P20 Valmiera–Cēsis–Drabeši, P31 Ērgļi – Drabeši un P32 Augšlīgatne–Skrīveri attīstību.

4.2.4 NOVADA NOZĪMES TRANSPORTA SAITES

Lai nodrošinātu visu teritoriju sasniedzamību, novada līdzsvarotā attīstībā būtiska loma ir valsts vietējās nozīmes ceļiem, tiem jābūt teicamā tehniskā stāvoklī saistītiem ar augstāka līmeņa transporta asīm.

- V283 *Drabeši – Līgatnes papīrfabrika – Līgatne*;
- V284 *Līgatne–Asaru ezers–Nītaure*;
- V291 *Cēsis – Kārļi – Ieriķi*;
- V293 *Drabeši – Līvi*;
- V300 *Drusti–Dzērbene–Skujene*;
- V312 *Klīgene–Vecogre*;
- V313 *Zaube–Krūsāre*;
- V315 *Ieriķi – Rencēni*;
- V316 *Nītaure–Ģikši*;
- V317 *Asaru ezers – Melturi*;
- V329 *Krustkalni – Zvārtas iezis*;
- V352 *Siši –Ķēči*;
- V60 *Mālpils–Zaube–Klīgene*.

4.2.5 DZELZCEĻA LĪNIJA

Ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta pasažieru un kravu pārvadājumu attīstību dzelzceļa līnijā *Rīga -Lugaži*.

4.2.6 SABIEDRISKAIS TRANSPORTS

Ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta sabiedriskā transporta attīstību. Kvalitatīvam sabiedriskajam transportam jānodrošina novada iedzīvotājiem iespējas pēc iespējas īsākā laikā ar nepieciešamu regularitāti sasniegt gan dzīves un darbavietas, gan pakalpojumus, tai skaitā tuvākos lielākos pakalpojumu centrus.

4.2.7 VELOTRANSPORTS

Ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta veloceliņu attīstību un velotransporta lomas transporta infrastruktūras kopējā sistēmā paaugstināšanos (skatīt 4.attēlu *Amatas novada kopīgo interešu teritorijas*).

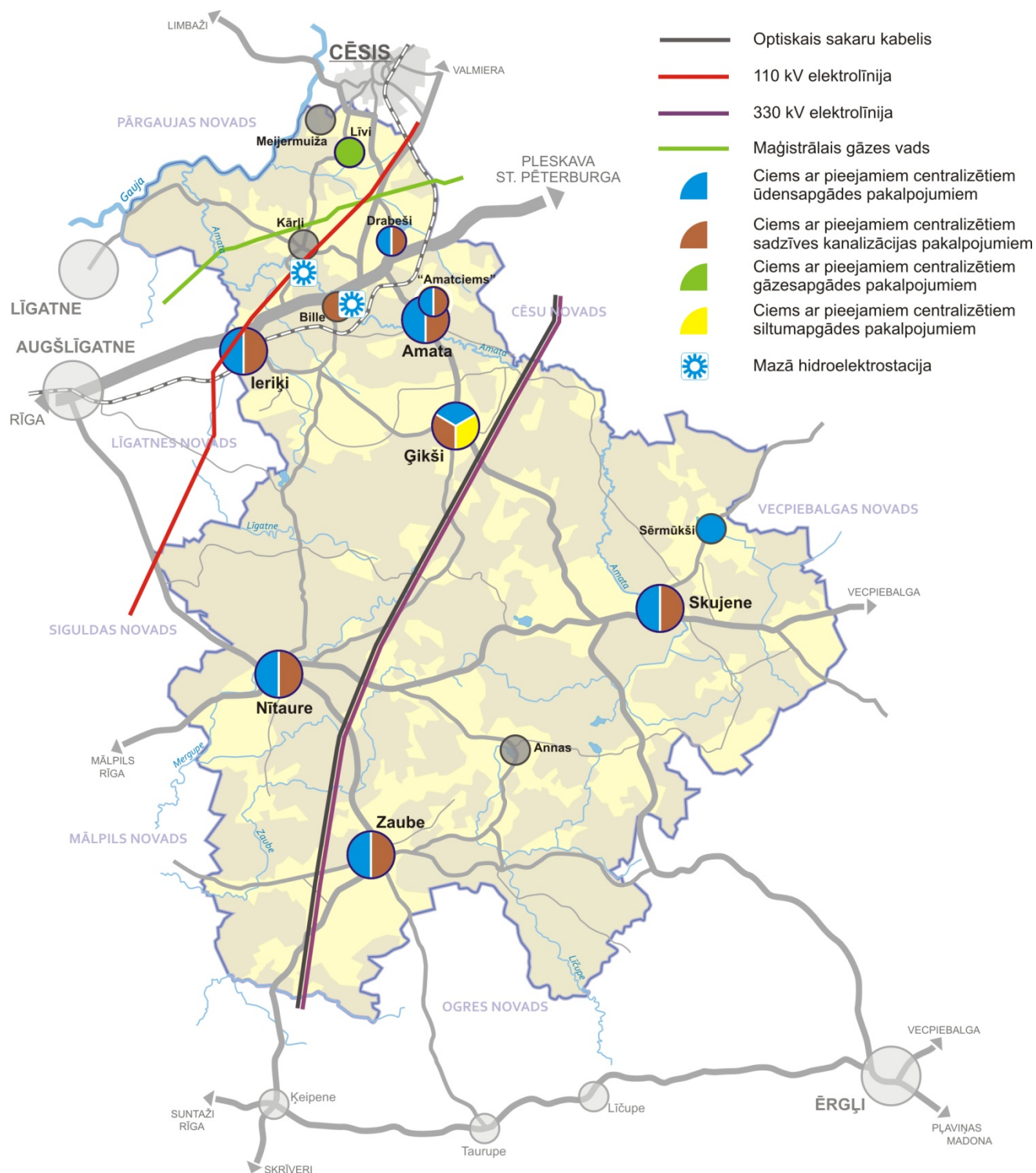
4.2.8 INŽENIERKOMUNIKĀCIJU NODROŠINĀJUMS

Ciemos jānodrošina kvalitātes normām un vides aizsardzības prasībām atbilstošu ūdensapgādes un sadzīves notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmu izveide, jānodrošina optimāls siltumapgādes risinājums.

Ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta maģistrālo elektroenerģijas pārvades tīkla gaisvadu elektrolīniju un maģistrālo gāzesvadu attīstību.

Novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta energoapgādes infrastruktūras attīstību un modernu informācijas sistēmu izveidi, nodrošinot augstas kvalitātes infrastruktūru visā novada teritorijā. Novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanu un modernizāciju.

7.attēls. Amatas novada inženierkomunikāciju nodrošinājums

4.2.9 VADLĪNIJAS TRANSPORTA UN INŽENIERKOMUNIKĀCIJU PLĀNOŠANAI

1. Nodrošināt visu apdzīvoto vietu - ciemu, atsevišķu viensētu, ražošanas, pakalpojumu u.c. objektu lauku teritorijā sasniedzamību pa labas kvalitātes autoceļiem.
2. Jārekonstruē pašvaldības, valsts reģionālas un vietējas nozīmes ceļu tīkls, lai nodrošinātu visu apdzīvoto vietu sasniedzamību un labu satiksmi ar blakus novadiem un apdzīvotajām vietām.
3. Jāsekmē drošas un kvalitatīvas ceļu, ielu, ietvju, stāvlaukumu infrastruktūras attīstība.

4. Jāuzlabo ciemu ielu seguma kvalitāte, apdzīvotajās vietās jāparedz ielu apgaismojuma izveide.
5. Jāizveido efektīva sabiedriskā transporta sistēma. Sabiedriskā transporta sistēma jāveidot saistībā ar perspektīvo apdzīvojuma struktūru, savstarpēji saskaņojot dzelzceļa un autotransporta pārvadājumus un nodrošinot optimālas pārvietošanās iespējas novada iedzīvotājiem, darbspēkam un tūristiem.
6. Pašvaldības teritorijas attīstības dokumentos jāparedz veloceļu tīklu izveide, ielas kājāmgājējiem, pastaigu un tūrisma takas.
7. Jāsekmē veloceļu attīstība, velotransporta maršrutu izstrāde un to integrācija kopējā starpnovadu/reģionu tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu tīklā.
8. Plānojot izmaiņas teritorijas struktūrā, vispirms jārenovē esošās apdzīvotās vietas ar jau pastāvošo transporta infrastruktūru, tās labiekārtojot un paplašinot.
9. Apbūves teritoriju (jauno, vai rekonstruējamo un esošo paplašināšanu) sasaisti ar valsts autoceļu tīklu veikt ievērojot pakāpeniskuma principu: māju vai komersantu ceļš/pašvaldības ceļš - valsts vietējais autoceļš - valsts reģionālais autoceļš - valsts galvenais autoceļš;
10. Jaunveidojamo apbūvi jāplāno tādā attālumā no ceļiem un dzelzceļa, kas neprasa papildus pasākumus aizsardzībai pret transporta radīto troksni, izplūdes gāzēm un citu negatīvo ietekmi.
11. Jaunās apbūves teritorijas jānodrošina ar piekļūšanas iespējām.
12. Lai racionāli izmantotu teritoriju, jāparedz pēc iespējas kompakta visu inženiertīklu koncentrēšana koridoros gar valsts autoceļiem un pašvaldības ceļiem.
13. Teritorijas attīstības plānošanas dokumentos jāparedz visu ciemu apbūves teritoriju inženiertehniskas apgādes nodrošinājums.
14. Jāattīsta sakaru infrastruktūra un bezvadu internets un jāveicina sakaru kvalitātes un jaudu uzlabošana visā novada teritorijā.
15. Jānodrošina atkritumu apsaimniekošanas un šķirošanas infrastruktūras attīstība.
16. Jāveicina industriālo teritoriju un transporta apkalpes infrastruktūras tīkla izveidošana un attīstīšana ap starptautiskas un reģionālas nozīmes ceļiem.
17. Jāprecizē rūpniecisko un tehnisko avāriju riska objektu izvietojums un teritoriju robežas, jānosaka ierobežojumi šajās teritorijās.
18. Jāparedz hidrotehnisko būvju rekonstrukcija un atbilstoša uzturēšana.

4.2.10 AMATAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA ATBALSTA:

1. Nacionālas, reģionālas un novada nozīmes ceļu tīkla rekonstrukciju un visu attīstības centru sasniedzamību pa asfaltbetona seguma ceļiem.
2. Uzņēmējdarbību atbalstošas tehniskās un transporta apkalpes infrastruktūras, tīkla attīstību pie galvenajiem satiksmes koridoriem.
3. Dzelzceļa infrastruktūras (staciju ēku, noliktavu, pievadceļu u.c.) un apkalpes objektu saglabāšanu un modernizēšanu, tajā skaitā drošību uzlabojošus pasākumus.
4. Jaunā ātrgaitas autoceļa (valsts galvenais autoceļš A2 Rīga - Sigulda - Igaunijas robeža (Veclaicene)) attīstību;
5. Plānoto gājēju un veloceļu izveidi visās ciemu teritorijās.
6. Trokšņa un cita veida piesārņojuma ierobežošanu gar perspektīvajām automaģistrālēm (trokšņu slāpējošo sienu izbūve u.tml.), vietās ar būtisku ietekmi uz dzīvojamās (tajā skaitā viensētām) vai publiskās apbūves teritorijām.

4.3 DAUDZVEIDĪGAS FUNKCIONĀLĀS TELPAS

4.3.1 DAUDZVEIDĪGU FUNKCIONĀLO TELPU ATTĪSTĪBAS VĪZIJA

Novada teritorija ir ekonomiski un sociāli aktīva, ar pievilcīgu dzīves vidi iedzīvotājiem un tūristiem.

Palielinājies novada iedzīvotāju skaits, nodrošinātas daudzveidīgas ekonomisko aktivitāšu un nodarbinātības iespējas.

Stiprinātas novada ciemu un lauku teritoriju funkcionālās saites. Starp tuvākajiem reģionālās un nacionālās nozīmes attīstības centriem, novada apdzīvotajām vietām un laukiem pieaugušas darbaspēka un pakalpojumu plūsmas.

Lauku teritorijas saistītas ar novada attīstības centriem, kas nodrošina atbilstošus un kvalitatīvus pakalpojumus. Papildus un saistīti ar tradicionālajām nozarēm attīstās dažādas uzņēmējdarbības nozares, pieejami daudzveidīgi pakalpojumi.

Novada teritorijā dažādotas ekonomiskās aktivitātes un racionāli izmantoti esošie resursi.

Saglabāta novada lauku identitāte, savdabība un pievilcība, dabas un kultūras vērtības.

Kultūrainava, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ūdeņi un piekraste tiek racionāli izmantota un atbilstoši pārvaldīta.

4.3.2 DAUDZVEIDĪGU FUNKCIONĀLO TELPU ATTĪSTĪBAS MĒRĶI

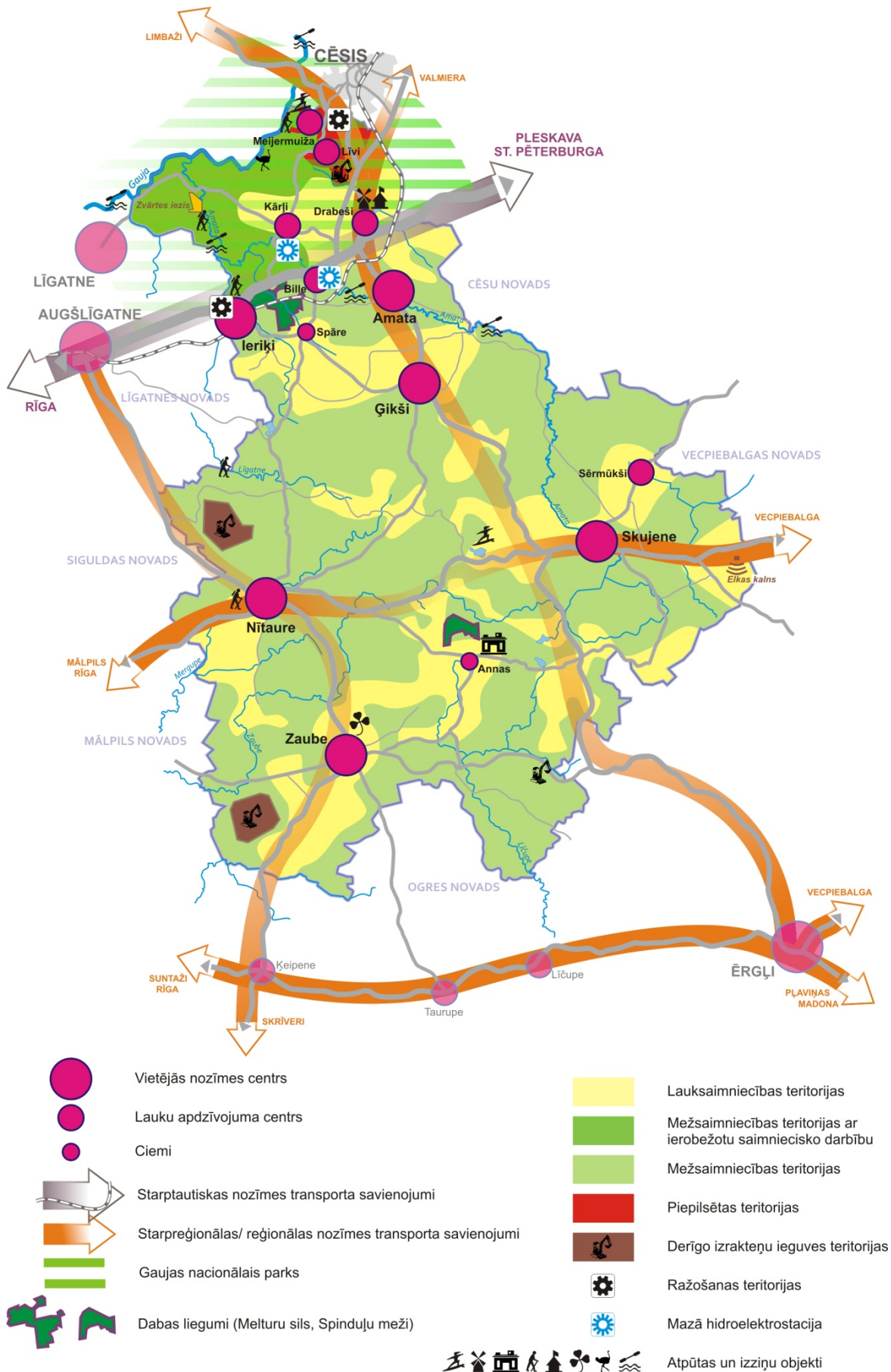
1. Nodrošināt apdzīvotību un dzīves vides kvalitāti.
2. Saglabāt novada apdzīvojumu, dažādojot saimniecisko darbību un nodarbinātības iespējas.
3. Racionāli izmantot dabas resursus un kultūras mantojumu.
4. Attīstīt un racionāli izmantot esošo infrastruktūru.
5. Saglabāt un uzlabot vides kvalitāti.

4.3.3 FUNKCIONĀLO TELPU ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

Amatas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktas funkcionāli un novada attīstībai nozīmīgas funkcionālās telpas (8.attēls).

Īpaši stiprināmi tie elementi, kas svarīgi novada ilgtspējīgai attīstībai. Lai saglabātu esošās kvalitātes, veicinātu ekonomisko attīstību un paaugstinātu iedzīvotāju dzīves līmeni, ņemot vērā pieejamos resursus, teritorijas līdzšinējās izmantošanas un attīstības īpatnības un perspektīvo ekonomisko darbību, ilgtspējīgas attīstības stratēģija izdala šādus būtiskus novada teritorijas elementus:

- *Lauksaimniecības teritorijas;*
- *Mežsaimniecības teritorijas;*
- *Mežsaimniecības teritorijas ar ierobežotu saimniecisko darbību;*
- *Apbūves teritorijas;*
- *Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas;*
- *Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas;*
- *Ražošanas teritorijas;*
- *Tūrisma un rekreācijas elementi.*

8.attēls. Amatas novada funkcionālās telpas un elementi

4.3.4 LAUKSAIMNIECĪBAS TERITORIJAS

Ņemot vērā lauksaimniecības zemju (29%) un mežu teritoriju (60%) īpatsvaru novada teritorijā, novada telpiskā struktūrā tiek izdalītas un attīstītas mežsaimniecības un lauksaimniecības attīstības teritorijas, kā nozīmīgas tautsaimniecības nozares.

Lauksaimniecības attīstība tiek atbalstīta visā novada teritorijā, bet ilgtspējīgas attīstības stratēģija īpaši akcentē lauksaimniecības teritorijas, kurās ir potenciāls konkurētspējīgai lauksaimniecībai. Teritorijās tiek atbalstīta visa veida lauksaimnieciskā darbība, īpaši - bioloģiskā lauksaimniecība, lauksaimnieciskā ražošana, lauksaimniecības produkcijas pārstrāde.

Kā lauksaimniecības attīstībai nozīmīgas teritorijas tiek noteikti vairāki areāli (8.attēls). Nogabali raksturojas ar lielākajām vienlaidus lauksaimniecības zemju platībām un salīdzinoši augstāku lauksaimniecības zemju vērtību. Areālos saglabājamas lauksaimniecības teritorijas, paredzot arī daudzveidīgus alternatīvus nodarbes veidus – tūrismu, ražošanu, derīgo izrakteņu ieguvu, amatniecību, pakalpojumu sniegšanu u.c.

VADLĪNIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS TERITORIJU ATTĪSTĪBAI

1. Veicināt lauksaimniecībā izmantojamo zemes resursu izmantošanu atbilstošiem mērķiem.
2. Lauksaimniecības teritorijās par prioritāti uzskatāma visa veida lauksaimnieciskā darbība, īpaši atbalstot lauksaimniecisko ražošanu, bioloģisko lauksaimniecību un lauksaimniecības produkcijas pārstrādi.
3. Nav pieļaujama vērtīgu lauksaimniecības zemju degradēšana, apmežošana, aizaudzēšana ar krūmiem un meliorācijas sistēmu sagraušana.
4. Jāsekmē esošo un jaunu lauksaimniecības uzņēmumu izveidošana un darbība, veidojot produktīvas un tehnoloģiski modernas saimniecības;
5. Jānodrošina meliorācijas sistēmu pilnvērtīga funkcionēšana un to apsaimniekošana.
6. Jāīsteno pasākumi augsnes erozijas un augsnes piesārņojuma mazināšanai, augsnes auglības pazemināšanās novēršanai, meliorācijas sistēmu saglabāšanai, atjaunošanai un uzturēšanai.
7. Tiek atbalstīta teritoriju izmantošanas dažādošana – tūrisms, ražošana, derīgo

izrakteņu ieguve, dažādu pakalpojumu sniegšana.

4.3.5 MEŽSAIMNIECĪBAS TERITORIJAS

Novada teritorijā mežsaimniecība ir svarīga ekonomikas nozare. Ņemot vērā esošo mežu teritoriju izvietojumu, ilgtspējīgas attīstības stratēģija nosaka mežsaimniecībai nozīmīgākās novada teritorijas ar potenciālu konkurētspējīgai mežsaimniecībai un prioritāti mežu saimnieciskajai izmantošanai (8.attēls). Teritorijas raksturo lielākie vienlaidus mežu masīvi.

Mežsaimniecības teritoriju izmantošanas mērķis ir ilgtspējīga mežsaimniecība un mežu apsaimniekošana, sabalansējot mežu izmantošanas ekonomiskos, ekoloģiskos un sociālos aspektus.

VADLĪNIJAS MEŽSAIMNIECĪBAS TERITORIJU ATTĪSTĪBAI UN PLĀNOŠANAI

1. Ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta mežsaimniecības zemju prioritāro izmantošanu mežsaimniecības attīstībai – mežsaimniecība, kokmateriālu sagatavošana un ar tiem saistītie pakalpojumi, rekreācijas un tūrisma būvju un objektu izvietojumu, medību tūrismam, derīgo izrakteņu ieguvei, pakalpojumu sniegšanai.
2. Veicināt mežu teritoriju ilgtspējīgu apsaimniekošanu, saglabājot meža ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas.
3. Veicināt videi draudzīgu mežsaimniecības praksi.
4. Ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta neizmanto un mazvērtīgu lauksaimniecības zemju apmežošana, bet nepieļaujot ainavas daudzveidības un estētiskās kvalitātes samazināšanos ainaviski nozīmīgās teritorijās.

4.3.6 MEŽSAIMNIECĪBAS TERITORIJAS AR IEROBEŽOTU SAIMNIECISKO DARBĪBU

Teritorijā ietilpst meži Gaujas nacionālā parka teritorijā. Attīstības prioritāte - ilgtspējīga attīstība, sabalansējot vides aizsardzības, sociālās, ekonomiskās un kultūrvides attīstības intereses. Izmantojot kultūrvēsturiskās un izcilās dabas vērtības un resursus, jāattīsta kā rekreācijas un tūrisma teritorijas ar ainavas mērogam atbilstošiem objektiem un infrastruktūru, ievērojot vides aizsardzības prasības un ņemot vērā riskus

(krasta eroziju, applūšanas risku u.c.) un nodrošinot kvalitatīvus dzīves apstākļus vietējiem iedzīvotājiem un atpūtas iespējas novada viesiem.

VADLĪNIJAS MEŽSAIMNIECĪBAS TERITORIJU AR IEROBEŽOTU SAIMNIECISKO DARBĪBU ATTĪSTĪBAI UN PLĀNOŠANAI

1. Ņemt vērā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānos noteiktos apsaimniekošanas pasākumus teritoriju dabas vērtību saglabāšanai.
2. Teritorijas izmantojamas ilgtspējīga tūrisma attīstībā saskaņā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izmantošanas nosacījumiem.
3. Teritorijas saimnieciskajā izmantošanā ņemt vērā normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus.
4. Plānojot ar tūrismu un atpūtu saistītas aktivitātes, jāizvairās no paaugstinātas slodzes radīšanas uz ekosistēmām.
5. Nav pieļaujama tūrisma attīstību nodrošinošo maz skarto dabas resursu samazināšanās uz apbūves rēķina un kultūrvēsturiskā mantojuma degradācija.

4.3.7 APBŪVES TERITORIJAS

Ilgtspējīgas attīstības stratēģija paredz attīstīt novada telpisko struktūru, maksimāli izmantojot esošā apdzīvojuma potenciālu, veicina esošo attīstības centru attīstību, papildinot to funkcijas atbilstoši pieejamajiem resursiem un ģeogrāfiskā izvietojuma diktētiem priekšnoteikumiem.

Apbūves teritorijas uzskatāmas par prioritāri attīstāmām novada teritorijām. Kā prioritāte apbūves teritorijās noteikta kvalitatīvas dzīvojamās teritorijas ar daudzveidīgiem pakalpojumiem un aktīvu saimniecisko darbību.

Vietējas nozīmes apdzīvojuma centriem arī turpmāk būs dominējošs stāvoklis starp apdzīvotajām vietām, koncentrējot publiskos pakalpojumus un nodrošinot novada ekonomiskās aktivitātes.

Lauku apdzīvojuma centri funkcionēs kā nelielas, nosacīti kompakts dzīvojamās apbūves teritorijas bez papildus funkcijām. Ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta viensētu un to grupu pastāvēšanu lauku teritorijā.

Amatciems piedāvās īpašu, Latvijā unikālu un augstvērtīgu dzīvesvietu dabiskā ainavā.

Novada daļa uz ziemeļiem no valsts galvenā autoceļa A2 iekļaujas Cēsu piepilsētas teritorijā. Tiešā Cēsu tuvumā izveidojušās vairākas apdzīvotās vietas, kuras ar pilsētu saista ciešas un noturīgas saites – Meijermuiža, Līvi u.c. Cēsis pieejams plašs pakalpojumu klāsts, laba satiksme ar Valmieru un Rīgu. Cēsis ir darbavieta plašas apkārtnes novada iedzīvotājiem. Ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta koncentrētākas apbūves veidošanos Cēsu piepilsētas teritorijā.

VADLĪNIJAS APBŪVES TERITORIJU ATTĪSTĪBAI

1. Katras apdzīvotas vietas plānojumam jāveicina dzīves vides kvalitātes paaugstināšanās, sabalansējot attīstības intereses, ekonomikas izaugsmes un dabas un kultūrvēsturisko objektu saglabāšanas prasības.
2. Jāizvairās no apdzīvoto vietu nepamatotas izplešanās uz dabas teritoriju rēķina, jāpanāk optimāla iedzīvotāju un apbūves blīvuma paaugstināšana esošajos ciemos.
3. Katras apdzīvotas vietas un teritorijas apdzīvojuma attīstība jāplāno vienlaicīgi ar inženiertehnisko nodrošinājumu un publisko pakalpojumu attīstību.
4. Attīstīt publiskos pakalpojumus un komercpakalpojumus atbilstoši apdzīvojuma centra statusam.
5. Sekmēt labvēlīgas uzņēmējdarbības vides veidošanos.
6. Rezervēt teritorijas rūpnieciskai izmantošanai.
7. Sekmēt kvalitatīvas tehniskās un sociālās infrastruktūras izveidi.
8. Plānojot apdzīvoto vietu inženiertehniskā nodrošinājuma būvniecību un paplašināšanu, jāizvēlas videi draudzīgi risinājumi, lai mazinātu vides piesārņojumu.
9. Bez nepieciešamās sociālās un inženiertehniskās infrastruktūras nodrošinājuma nav pieļaujama jaunu dzīvojamās apbūves teritoriju veidošana ārpus ciemiem.
10. Jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas plānojamas vietās, kur nav tieša rūpnieciskās zonas vai maģistrālo autoceļu piesārņojuma ietekme.

11. Ražošanas un noliktavu apbūves teritorijas izvietojamas atsevišķi no dzīvojamām teritorijām, atdalot tās ar zaļo joslu.

4.3.8 ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS

Amatas novadā iekļaujas *Gaujas nacionālā parka* teritorija, atrodas dabas liegumi *Melturu sils* un *Spinduļu meži*, 15 dabas pieminekļi, mikroliegumi un īpaši aizsargājami biotopi.

Gaujas nacionālā parka teritorija uzskatāma par novada ainaviski vērtīgāko teritoriju (skatīt 4.attēlu).

Teritoriju izmantošanas mērķis - ilgtspējīgas dabas aizsardzības teritoriju apsaimniekošanas politikas īstenošana, ietverot ekonomiskos un sociālos aspektus. Teritorijās prioritāte ir unikālo dabas vērtību aizsardzība un ilgtspējīga izmantošana saskaņā ar teritoriju izmantošanas noteikumiem. Jaunu aizsargājamo teritorijas izveidošana veicama normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

VADLĪNIJAS ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO DABAS TERITORIJU IZMANTOŠANAI

1. Ņemt vērā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānos noteiktos apsaimniekošanas pasākumus teritoriju dabas vērtību saglabāšanai.
2. Teritorijas izmantojamas ilgtspējīga tūrisma attīstībā saskaņā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izmantošanas nosacījumiem.
3. Plānojot ar tūrismu un atpūtu saistītas aktivitātes, jāizvairās no paaugstinātas slodzes radīšanas uz ekosistēmām.

4.3.9 RAŽOŠANAS TERITORIJAS

Ņemot vērā novada ģeogrāfisko novietojumu pie starptautiskas un starpreģionālas nozīmes transporta koridoriem, teritorijā ir labi priekšnoteikumi daudzveidīgas uzņēmējdarbības, ražošanas un loģistikas teritoriju attīstībai.

Ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta esošo, ar atbilstošām inženierkomunikācijām nodrošināto industriālo teritoriju attīstību. Tiek atbalstīta vispārīgās un vieglās ražošanas uzņēmumu veidošana visā novada teritorijā, turpmākajā plānošanas procesā izvērtējot to izvietojumu vietas un ietekmes atbilstību un pēc iespējas

izvairoties no konfliktsituācijas starp ražošanu, dzīvojamo vidi un dabas aizsardzības teritorijām..

VADLĪNIJAS RAŽOŠANAS TERITORIJU ATTĪSTĪBAI UN PLĀNOŠANAI

1. Jaunas rūpnieciskās zonas plānot esošo ražošanas teritoriju tuvumā ar pieeju infrastruktūras tīkliem un to paplašināšanas iespējām.
2. Racionāli izmantot, iesaistīt aprītē un attīstīt esošo tehnisko infrastruktūru.
3. Ražošanas teritorijām jānodrošina laba sasniedzamība un nepieciešamā inženierinfrastruktūra.
4. Sekmēt daudzpusīgu uzņēmējdarbības vides attīstību lauku teritorijā.
5. Veicināt labvēlīgas uzņēmējdarbības vides veidošanu, īpaši atbalstot uz zināšanām, pētniecību un videi draudzīgām tehnoloģijām balstītu inovatīvo ražošanu, rūpniecisko gala produktu ar augstu pievienoto vērtību.

4.3.10 DERĪGO IZRAKTEŅU IEGUVES TERITORIJAS

Kā novada nozīmes derīgo izrakteņu ieguves teritorijas noteiktas lielākās smilts un smilts-grants ieguves vietas. Prioritāte - rūpnieciska derīgo izrakteņu ieguve un pārstrāde, ražošana, kas saistīta ar derīgo izrakteņu ieguvī, īpaši atbalstot videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanu.

Ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta smilts, smilts-grants un citu derīgo izrakteņu ieguvī novada teritorijā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

VADLĪNIJAS DERĪGO IZRAKTEŅU IEGUVES TERITORIJU PLĀNOŠANAI UN IZMANTOŠANAI

1. Īpašu uzmanību pievērst pasākumiem, kas ierobežo trokšņu, putekļu un cita veida piesārņojumu, mazina negatīvo ietekmi uz dabas vidi un cilvēku dzīves vidi, satiksmes drošību, pazemes ūdens resursiem u.c. derīgo izrakteņu ieguves vietām pieguļošajās teritorijās.
2. Ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta derīgo izrakteņu ieguvī arī citās novada teritorijās - lauksaimniecības zemēs un meža zemēs, atbilstoši normatīvo aktu prasībām un pirms tam veicot detālu ģeoloģisko izpēti un, ja nepieciešams, ietekmes uz vidi novērtējumu.

4.3.11 TŪRISMA UN REKREĀCIJAS ELEMENTI

Tūrisma un rekreācijas elementi ir nozīmīgi objekti dažāda veida tūrisma attīstībai novada teritorijā – kultūrvēsturiskas vērtības, izziņas objekti, aktīvās atpūtas iespējas.

Tūrisma un rekreācijas elementu kopums veido Amatas novada kultūrvēsturiski nozīmīgas un tūrisma attīstībai prioritāras teritorijas.

Tūrisma attīstību novadā veicinās galvenokārt dabas bagātības - ūdensobjekti (galvenokārt Amatas un Gaujas upes un to ieleju ainavas, ezeri). Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – Gaujas nacionālais parks, ieži Amatas upes krastos un citi dabas objekti, rada labvēlīgus apstākļus dabas un ekotūrisma attīstībai.

Āraišu apkārtnē, kas bagāta ar nozīmīgiem vēsturiskiem objektiem attīstīsies kā tūrisma centrs.

Teritoriju attīstības prioritāte ir to potenciāla saglabāšana, kopšana, popularizēšana, teritoriju ilgtspējas nodrošināšana un daudzveidīgu tūrisma pakalpojumu attīstība, novada daudzveidības un savdabības saglabāšana un nostiprināšana.

VADLĪNIJAS TŪRISMA UN REKREĀCIJAS ELEMENTU PLĀNOŠANAI UN IZMANTOŠANAI

1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās prioritāte ir dabas un vides aizsardzība, bet tas neizslēdz videi draudzīga tūrisma attīstību un citas saimnieciskās darbības, ievērojot šo teritoriju normatīvajos aktos, dabas aizsardzības plānos iekļautās prasības teritoriju izmantošanai.

2. Īstenot saskaņotu zemes izmantošanas politiku.
3. Sekmēt tūrisma attīstību saskaņā ar vides aizsardzību, saglabājot ainavas, vidi un unikālos dabas objektus.
4. Saglabāt un attīstīt tūrisma attīstībai nozīmīgos elementus, sabalansējot to izmantošanu ar citām ekonomiskajām aktivitātēm.
5. Veicināt tūrisma infrastruktūras pilnveidošanu.
6. Dažādot tūrisma piedāvājumu un popularizēt novada tūrisma resursus, stiprinot esošo tūrisma struktūru un veidojot jaunus piedāvājumus.
7. Izveidot attīstītu tūrisma pakalpojumu tīklu saistībā ar blakus esošajām pašvaldībām, sekmēt pārrobežu sadarbību tūrisma maršrutu izveidē un objektu popularizēšanā.
8. Saglabāt un attīstīt Vidzemei tradicionālās apbūves raksturu, viensētas un to grupas, raksturīgo formu, siluetu un mērogu, estētiskās vērtības, būvniecības tradīcijas.

AMATAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA ATBALSTA

1. Dabas un izziņu tūrisma produkta attīstību, nodrošinot atbilstošu infrastruktūru un ievērojot īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un apsaimniekošanas prasības.
2. Viesu māju, atpūtas kompleksu u.c. pakalpojumu un tūrisma infrastruktūras attīstību visā novada teritorijā;
3. Nodrošināt novadam raksturīgās kultūrvides un ainavas daudzveidības saglabāšanu, nodrošinot atpūtai un tūrismam piemērotas vides saglabāšanu un dabu saudzējošu apsaimniekošanu.
4. Brīvas piekļuves iespējas publiskajiem ūdeņiem.

ĪSTENOŠANA UN UZRAUDZĪBA

Uzraudzības sistēma tiek izstrādāta ar mērķi radīt ietvaru, kas nodrošina iespēju izvērtēt teritorijas attīstības progresu un ilgtspējīgas attīstības stratēģijas/attīstības programmas īstenošanas gaitā sasniegto.

Lai īstenotu ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un sekotu tās ieviešanai, pašvaldība atbilstoši normatīvo aktu prasībām izstrādā ilgtspējīgas attīstības stratēģijai pakārtotus vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumentus:

- attīstības programmu;
- teritorijas plānojumu.

Uzraudzības rādītāji tiek iedalīti teritorijas attīstības rādītājos, politikas rezultātu rādītājos un darbības rezultātu rādītājos.

Ilgspējīgas attīstības stratēģijā stratēģiskajiem mērķiem noteikti teritorijas attīstības rādītāji (skatīt 5.nodaļā). Rādītāji noteikti ar mērķi identificēt pozitīvas vai negatīvas pārmaiņas sociālajā un ekonomiskajā situācijā, to cēloņus un nodrošinātu pašvaldības realizētās politikas novērtēšanas iespējas. Rādītāju sarakstu un sasniedzamos rezultātus iespējams pārskatīt, rezultātu izmaiņu pamatojumu iekļaujot attīstības programmas uzraudzības ziņojumos.

Stratēģijas ieviešanas un uzraudzības process sasaistāms ar attīstības programmas īstenošanas uzraudzību – veidojot kopīgu informācijas sistēmu un sagatavojot trīs gadu pārskata ziņojumu par ilgtspējīgas attīstības stratēģijas ieviešanas pasākumiem un rezultātiem.

Amatas novada attīstības programmā definētie vidējā termiņa mērķi, prioritātes, uzdevumi, rīcības un rezultatīvie rādītāji tiks noteikti atbilstoši ilgtspējīgas attīstības stratēģijā izvirzītajiem ilgtermiņa mērķiem un rezultatīvajiem rādītājiem. Reizi trīs gados attīstības programmas uzraudzības ziņojumi tiks papildināti ar pārskatu par Amatas novada telpiskās attīstības perspektīvas īstenošanu.

